

ΕΝΔΕΙΚΤΗΣ

Τεύχος 23 - Σεπτέμβριος 2012

Σύνδεσμος των Πανεπιστημίων Μικρών Κρατών της ΕΕ (EU²S²):
Ιδρυτική Συνέλευση, Λευκωσία, 15-17 Ιουνίου 2011

Πανεπιστήμιο
Κύπρου

ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΝΔΕΙΚΤΗΣ

Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κτίριο Συμβουλίου-Συγκλήτου «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης»
Λεωφ. Πανεπιστημίου 1, Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία
Τ: (00357)22894010, F: (00357)22894469, frangou.athina@ucy.ac.cy
www.ucy.ac.cy/goto/puof/el-GR/PeriodicPublications.aspx

ΠΡΟΣ: Πανεπιστήμιο Κύπρου

Επιθυμώ να γίνω συνδρομητής του περιοδικού «Ενδεικτής», για το έτος
Κατέβαλα το ποσό των 10,00 ευρώ που αντιστοιχεί στην ετήσια συνδρομή μου.

Α) Σε μετρητά, αποστέλλοντάς τα με το έντυπο εγγραφής ταχυδρομικά στην:

Κα. Αθηνά Φράγκου-Σελίπα, Επιμελήτρια Έκδοσης
Δ/ση αποστολής:
Γραφείο αρ. 108, Κτίριο Συμβουλίου-Συγκλήτου «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης»
Πανεπιστημιούπολη, Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία

Β) Με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό του ΠΚ στην Τράπεζα Κύπρου: 0128-05-013220*

(Επισυνάπτεται η απόδειξη κατάθεσης η οποία περιλαμβάνει απαραίτητες δικαιολογίες όπως: συνδρομή Ενδεικτής, ονοματεπώνυμο και τηλέφωνο)

*Οποιαδήποτε τραπεζικά έξοδα επιβαρύνουν τον αποστολέα

Κωδικός Καταστήματος Συναλλαγής & Ημερομηνία Τραπεζικής Κατάθεσης:

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΝΑ ΜΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΤΕ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΑΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΝΟΜΑ:

Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ:

Τ.Κ.: ΠΟΛΗ:

ΧΩΡΑ:

ΤΗΛ.:

ΚΙΝ.:

e-mail:

Υπογραφή Ο/Η αιτών/ούσα

Ημερομηνία

ΓΙΑ ΕΠΙΣΗΜΗ ΧΡΗΣΗ

ΑΙΤΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ "ΕΝΔΕΙΚΤΗΣ" Αρ.:

Αριθμός Απόδειξης ΠΚ:

Ενδεικτής

Περιοδικό του Πανεπιστημίου Κύπρου
Τεύχος 23 - Σεπτέμβριος 2011

Εξώφυλλο

Σύνδεσμος των Πανεπιστημίων
Μικρών Κρατών της ΕΕ (ΕU²S²):
Ιδρυτική Συνέλευση
Λευκωσία, 15-17 Ιουνίου 2011

Περιεχόμενα:

ΤΟ ΘΕΜΑ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ (ΕU²S²): ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ, 15-17 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011	1
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΕU ³ S ²) ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ <i>του Ανδρέα Μολέσκη</i>	2 5
ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ <i>του Μιχάλη Σαρρή</i>	8
Η ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΑΛΛΑΓΗΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΒΕΒΛΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ <i>του Τάκη Χατζηγεωργίου</i>	10
ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΝ <i>της Αντιγόνης Παπαδοπούλου</i>	13
Η ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΩΣ ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ <i>της Ανδρούλλας Καμινάρα</i>	17
Ο ΚΑΙΡΙΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΤΕΡΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ <i>του Κυριάκου Τριανταφυλλίδη</i>	19
Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ <i>του Κυριάκου Μαυρονικόλα</i>	23
ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕU ² S ² ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ (12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2011)	29

Ο «Ενδεικτής» τυπώνεται σε οικολογικό χαρτί που δεν παράγεται από κορμούς δέντρων και δεν περιέχει χλώριο ή οξέα.

Πρόεδρος Συντακτικής Επιτροπής: Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, Πρύτανης, Συντακτική Επιτροπή: Τάσος Χριστοφίδης,
Αλεξία Παναγιώτου, Μαρία Μαργαράνη, Παναγιώτα Πύλα, Κωνσταντίνος Πίττης,
Υπεύθυνη Ύλης: Μαριάννα Κατσογιάννου, Επιμέλεια Έκδοσης: Αθηνά Φράγκου-Σελίπα,
Σχεδιασμός/Σελιδοποίηση: FBRH Consultants Ltd - Σάμιον Πιτσιλλίδη, www.fbrh.eu
Εκτύπωση: RPM Lithographica Ltd

Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κτίριο Συμβουλίου-Συγκλήτου «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης»,
Λεωφ. Πανεπιστημίου 1, Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία,
Τηλ: 22894000, Τηλεομοιότυπο: 22894475, <http://www.ucy.ac.cy>

Ο Ενδεικτής υπάρχει και σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα:
www.ucy.ac.cy/goto/ruof/el-GR/PeriodicPublications.aspx

ISSN 1986-2210 (ηλεκτρονική μορφή)
ISSN 1450-0752 (έντυπη μορφή)

Μήνυμα του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου, Καθηγητή Κωνσταντίνου Χριστοφίδη

Είμαι ευτυχής που έχω την τιμή να κηρύξω την έναρξη των εργασιών της διήμερης ιδρυτικής συνέλευσης του Συνδέσμου των Πανεπιστημίων Μικρών Κρατών της Ευρωπαϊκής Ένω-

σης (EU²S²), η οποία διεξάγεται στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Εκ μέρους του ιδρύματός μας, σας καλωσορίζω όλους θερμά στο Πανεπιστήμιο και στο νησί μας. Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω όχι μόνο για τη θετική ανταπόκρισή σας στην πρωτοβουλία της ίδρυσης του Συνδέσμου EU²S², αλλά και για την άμεση αποδοχή της πρόσκλησής μας να γίνετε μέλη του και να πάρετε μέρος σε αυτή τη σημαντική διοργάνωση. Είμαι βέβαιος ότι οι απόψεις και οι εισηγήσεις των συμμετεχόντων θα συμβάλουν με παραγωγικό τρόπο στην επιτυχή έκβαση της συνέλευσης, καθώς και στην ίδρυση του Συνδέσμου EU²S².

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να αναφερθώ με συντομία στους στόχους και τις επιδιώξεις του Συνδέσμου.

Κύριος σκοπός του είναι να συμβάλει εποικοδομητικά στους κεντρικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν, μεταξύ άλλων, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την έρευνα, την καινοτομία, την οικονομία και το περιβάλλον. Αποσκοπεί επίσης στην εξάλειψη τυχόν μειονεκτημάτων που απορρέουν από το μικρό μέγεθος των κρατών μας και, ταυτόχρονα, στην προώθηση της ανάπτυξης του επιπέδου της

γνώσης της κοινωνίας μέχρι το έτος 2020.

Όλοι μας αναγνωρίζουμε ότι δεν υφίσταται οικονομική ανασυγκρότηση χωρίς επιστημονική υποδομή. Για το λόγο αυτό, ο Σύνδεσμος EU²S² έχει θέσει ως στόχο την ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των μελών του και την ισότιμη υποστήριξη της εκπαιδευτικής και ερευνητικής τους ανάπτυξης. Επιπλέον, ο Σύνδεσμος αποσκοπεί στην ενδυνάμωση της συνεργασίας των μελών του με πανεπιστήμια-εταίρους μεγαλύτερων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καίριο βήμα προς την επίτευξη της ίδρυσης και των στόχων του Συνδέσμου αποτελεί η εξασφάλιση του ειδικού κονδυλίου που χορηγείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στα πανεπιστήμια των χωρών του, στο πλαίσιο του 8 ΠΠ (8ο Πρόγραμμα-Πλαίσιο). Το πρόγραμμα θα υπογραφεί στην Κύπρο το δεύτερο εξάμηνο του 2012, όταν η Κύπρος θα αναλάβει την Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα ήθελα να εκφράσω την ειλικρινή μου ευγνωμοσύνη και εκτίμηση προς τους διακεκριμένους καλεσμένους μας, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τους εκπροσώπους κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανισμών, οι οποίοι δέχτηκαν με προθυμία να παρευρεθούν στη συνέλευση. Προσδοκούμε στην πολύτιμη συμβολή τους.

Ευχαριστώ επίσης θερμά τους συναδέλφους μου για τη συμμετοχή τους στον προγραμματισμό της διοργάνωσης αυτής, τόσο ως προς τα θέματα ουσίας όσο και ως προς τις πρακτικές διευθετήσεις, καθώς και για το γεγονός ότι εργάστηκαν με πραγματική αφοσίωση κατά τη διάρκεια των προετοιμασιών της διοργάνωσης, καθιστώντας έτσι εφικτή τη διεξαγωγή της.

**Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης,
Πρύτανης, Πρόεδρος Συντακτικής Επιτροπής**

Σύνδεσμος Πανεπιστημίων Μικρών Κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU²S²)

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

- Η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των πανεπιστημίων μικρών κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών, τη χάραξη κοινών επιδιώξεων και στόχων, την ανταλλαγή ιδεών και αρχών ορθών πρακτικών και το συντονισμό των προσπαθειών για την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων που θα χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Η προώθηση της αποκέντρωσης της έρευνας και η ανεμπόδιστη αλληλεπίδραση μεταξύ των γεωγραφικών, οικονομικών και υποδομικών άκρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η δημιουργία ενός μόνιμου φόρουμ ανταλλαγής μεταξύ του κέντρου και των άκρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη της μόνιμης εναρμόνισης μέσω της διαφοροποίησης.
- Η αντιμετώπιση προβλημάτων σε σχέση με τη χρηματοδότηση και την ανάπτυξη της έρευνας των μικρών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η εξομάλυνση των επιστημονικών διαφορών, με σκοπό την αποκόμηση κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών οφελών.
- Η σύσταση ενός ειδικού κονδυλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό την κάλυψη των αναγκών των πανεπιστημίων των μικρών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που σχετίζονται με την ανάπτυξη δυναμικότητας, χαράσσοντας με τον τρόπο αυτό την ανοδική πορεία προς την αριστεία στην έρευνα και τη διδασκαλία σε κάθε χώρα, σύμφωνα με τον τομέα στον οποίο ειδικεύεται. Επιπρόσθετα, η χορήγηση του κονδυλίου αυτού θα ενισχύσει την ιδέα της συνοχής στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η συμπερίληψη και η σημαντική συμμετοχή

των πανεπιστημίων μικρών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε όλα τα κοινά προγράμματα του Προγράμματος-Πλαίσιο ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020.

- Η χορήγηση ειδικής υποστήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη δημιουργία ερευνητικής υποδομής και υποδομής υψηλής τεχνολογίας και ανθρώπινου δυναμικού στα πλαίσια του ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020, καθώς και για την ανάπτυξη κέντρων αριστείας σε μικρά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η παροχή δράσεων, μέσω της συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο, με σκοπό την ενίσχυση της προσπάθειας των μικρών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των πανεπιστημίων τους για δικτύωση με άλλα μικρά κράτη.
- Η καθιέρωση οικονομικών κινήτρων, όπως για παράδειγμα το υψηλότερο ποσοστό χρηματοδότησης, για την ανάπτυξη ή την μετεγκατάσταση εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, και ιδιαίτερα ερευνητικών κέντρων, σε μικρά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η παροχή υψηλότερου ποσοστού χρηματοδότησης σε εταιρείες υψηλής τεχνολογίας και σε ερευνητικά κέντρα που λειτουργούν σε μικρά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η διασφάλιση της οικονομικής στήριξης για το σχεδιασμό νέων προγραμμάτων και η στήριξη της ανάπτυξης και της διατήρησής τους, με σκοπό την παροχή κινήτρων στο ανθρώπινο δυναμικό για την ενθάρρυνση της υποστήριξης γνωσιοκεντρικών «εκκολαπτηρίων», την ανάπτυξη επιστημονικών πάρκων και άλλων υποδομών στα πανεπιστήμια των μικρών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που θα αποτελέσει στοιχείο υποστήριξης για τη μετεγκατάσταση έμπειρου ανθρώπινου δυναμικού σε μικρές χώρες.
- Η παροχή κινήτρων για την ίδρυση, τη μεταφορά και τη λειτουργία ευρωπαϊκών ερευνητικών μονάδων σε μικρά κράτη της

Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Η επιπρόσθετη χρηματοδότηση της έρευνας στον τομέα των ανθρωπιστικών επιστημών.
- Η στήριξη των μικρών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως πιλοτικών χωρών/περιφερειών σε συνεργασία με το σύνολο των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή νέων ερευνητικών πρακτικών και άλλων καινοτομιών, που θα συμβάλει στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών της τρέχουσας τάσης της «διαρροής εγκεφάλων».
- Η χορήγηση κονδυλίων για την εξυπηρέτηση ή την κάλυψη των ειδικών ερευνητικών και αναπτυξιακών αναγκών κάθε μικρού κράτους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις εγκεκριμένες τακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν την επιτάχυνση της περιφερειακής ανάπτυξης.
- Η υποστήριξη διεπιστημονικών συνεδρίων σε μικρά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό τη συζήτηση θεμάτων που αφορούν τόσο την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και τη διεθνή κοινότητα.

ΣΤΟΧΟΙ

- Η εξάλειψη των μειονεκτημάτων που απορρέουν από το μικρό μέγεθος των συμμετεχόντων κρατών, στα πλαίσια του κοινού στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής κοινωνίας της γνώσης, μέχρι το έτος 2020.
- Η παροχή της δυνατότητας σε μικρά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συμμετάσχουν ανταγωνιστικά και πιο εποικοδομητικά στο μέλλον, προς όφελος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως συνόλου.
- Η ενίσχυση της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποσκοπεί στην επίτευξη μεγαλύτερης συνοχής.

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

1. **Κύπρος:** Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης - Πανεπιστήμιο Κύπρου, **Πρόεδρος**
2. **Εσθονία:** Καθηγητής Martin Hallik - Πανεπιστήμιο Τάλιν

3. **Λετονία:** Καθηγητής Marcis Auzins - Πανεπιστήμιο Λετονίας
4. **Λιθουανία:** Καθηγητής Benedicctas Juodka - Πανεπιστήμιο Βίλνιους
5. **Λουξεμβούργο:** Καθηγητής Rolf Tarrach - Πανεπιστήμιο Λουξεμβούργου
6. **Μάλτα:** Καθηγητής Juanito Camilleri - Πανεπιστήμιο Μάλτας
7. **Σλοβενία:** Καθηγητής Danjel Rebolj - Πανεπιστήμιο Μαριμπόρ

ΜΙΚΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ

ΕΝΩΣΗΣ – ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΥΣ²:

Κύπρος

Έτος προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση: 2004

Πολίτευμα: δημοκρατία

Πρωτεύουσα: Λευκωσία

Συνολική έκταση: 9.250 km²

Πληθυσμός: 0,8 εκατομμύρια

Νόμισμα: Ευρώ

Επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ελληνική, αγγλική

Εσθονία

Έτος προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση: 2004

Πολίτευμα: δημοκρατία

Πρωτεύουσα: Τάλιν

Συνολική έκταση: 45.000 km²

Πληθυσμός: 1,3 εκατομμύρια

Νόμισμα: Ευρώ

Επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: εσθονική

Λετονία

Έτος προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση: 2004

Πολίτευμα: δημοκρατία

Πρωτεύουσα: Ρίγα

Συνολική έκταση: 65.000 km²

Πληθυσμός: 2,3 εκατομμύρια

Νόμισμα: Λατς

Επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: λετονική

Λιθουανία

Έτος προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση: 2004

Πολίτευμα: δημοκρατία

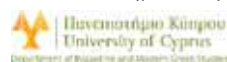
Πρωτεύουσα: Βίλιους
 Συνολική έκταση: 65.000 km²
 Πληθυσμός: 3,3 εκατομμύρια
 Νόμισμα: Λίτας
 Επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
 λιθουανική
Λουξεμβούργο
 Έτος προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση:
 ιδρυτικό μέλος
 Πολίτευμα: συνταγματική μοναρχία
 Πρωτεύουσα: Λουξεμβούργο
 Συνολική έκταση: 2.586 km²
 Πληθυσμός: 0,5 εκατομμύρια
 Νόμισμα: Ευρώ
 Επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
 γαλλική, γερμανική
Μάλτα
 Έτος προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση:

2004
 Πολίτευμα: δημοκρατία
 Πρωτεύουσα: Βαλέτα
 Συνολική έκταση: 316 km²
 Πληθυσμός: 0,4 εκατομμύρια
 Νόμισμα: Ευρώ
 Επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
 μαλτεζική, αγγλική
Σλοβενία
 Έτος προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση:
 2004
 Πολίτευμα: δημοκρατία
 Πρωτεύουσα: Λουμπλιάνα
 Συνολική έκταση: 20.273 km²
 Πληθυσμός: 2 εκατομμύρια
 Νόμισμα: Ευρώ
 Επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
 σλοβενική

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ - ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΥ²S²

Κύπρος

1. Πανεπιστήμιο Κύπρου

2. Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο
Κύπρου

3. Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Λουξεμβούργο

4. Πανεπ. Λουξεμβούργου

Μάλτα

5. Πανεπιστήμιο Μάλτας

Εσθονία

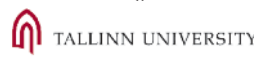
6. Πανεπιστήμιο Τάρτου

7. Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο
του Τάλιν

8. Πανεπιστήμιο του Τάλιν

9. Εσθονικό Πανεπιστήμιο των
Επιστημών της Ζωής

Λετονία

10. Πανεπιστήμιο της Λετονίας

11. Τεχνικό Πανεπ. της Ρίγας

12. Πανεπιστήμιο Daugavpils

13. Πανεπιστήμιο Lieraja

14. Γεωργικό Πανεπιστήμιο
της Λετονίας

Λιθουανία

15. Πανεπιστήμιο Βίλιους

16. Πανεπιστήμιο Klaipeda

17. Πανεπιστήμιο Siauliai

Σλοβενία

18. Πανεπιστήμιο Λουμπλιάνα

19. Πανεπιστήμιο Μαριμπόρ

20. Πανεπιστήμιο Πριμόρσκα

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΥ²S²:

Έλενα Αυγουστίδου-Κυριάκου, Γραμματέας - Στέλλα-Μαρία Βασιλείου, Ταμίας, Υπηρεσία Έρευνας και Διεθνών Σχέσεων, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κτήριο Συμβουλίου Συγκλήτου «Α.Γ. Λεβέντης»
 Τ.Θ. 20537 Λευκωσία, Κύπρος, Τηλ.: +357 22894295/99, Φαξ: +357 22 894472, Email: rir@ucy.ac.cy
 URL: <http://www.ucy.ac.cy/goto/intere/el-GR/OtherLinks.aspx>

Ένα μικρό κράτος μέλος αναλαμβάνει την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανδρέας Μολέσκης, Επικεφαλής της Γραμματείας της Κυπριακής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Κύπρος θα προεδρεύει της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2012. Η Πολωνία, η Δανία και η Κύπρος αποτελούν το Τρίο Προεδρίας για την

περίοδο από την 1η Ιουλίου 2011 έως την 31η Δεκεμβρίου 2012. Οι τρεις χώρες συνεργάστηκαν εποικοδομητικά, προετοιμάζοντας το κοινό δεκαοκτάμηνο Πρόγραμμα τους, το οποίο θα επικυρωθεί την ερχόμενη εβδομάδα στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων.

Βρισκόμαστε μόλις λίγες μέρες πριν από την ανάληψη της προεδρίας από την Πολωνία, καθώς και ένα χρόνο πριν από την ανάληψη της προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Κύπρο. Η προεδρεύουσα χώρα είναι υπεύθυνη να κινεί τα νήματα και να αναλαμβάνει δράσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εκπροσωπώντας τα συμφέροντα όλων των πολιτών της Ευρώπης.

Το Λουξεμβούργο και η Σλοβενία έχουν ήδη προεδρεύσει της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνεπώς γνωρίζουν ότι η προεδρία αποτελεί μεγάλη πρόκληση. Εδώ στην Κύπρο, ένα από τα σπουδαιότερα πλεονεκτήματα αυτής της διαδικασίας εκμάθησης των προετοιμασιών για την ανάληψη της προεδρίας είναι η πλήρης εξοκείωση με τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικά υπό το φως της πρόσφατης εφαρμογής της Συνθήκης της Λισαβόνας.

Όπως είναι γνωστό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ετοιμάζει προτάσεις και προβαίνει σε διαβου-

Η προεδρεύουσα χώρα είναι υπεύθυνη να κινεί τα νήματα και να αναλαμβάνει δράσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εκπροσωπώντας τα συμφέροντα όλων των πολιτών της Ευρώπης.

λεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς, τις τοπικές αρχές και τις επιχειρήσεις, έτσι ώστε οι πρωτοβουλίες που προτείνονται να αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες των εν λόγω ομάδων. Από τη στιγμή που τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας, τα εθνικά κοινοβούλια είναι υπεύθυνα για τον έλεγχο της τήρησης των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και μπορούν να εκφράζουν τις επιφυλάξεις τους, σε περίπτωση που είναι προτιμότερο κάποιο ζήτημα να αντιμετωπιστεί σε εθνικό αντί σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιπλέον, μετά την ενεργοποίηση της Συνθήκης της Λισαβόνας, στους περισσότερους τομείς πολιτικής εφαρμόζεται συνήθως η νομοθετική διαδικασία η οποία είναι ευρύτερα γνωστή ως «συναπόφαση». Αυτό συνεπάγεται ότι τόσο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να εγκρίνουν τη νέα νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξετάζουν τις προτάσεις της Επιτροπής και προτείνουν τροποποιήσεις του κειμένου. Σε περίπτωση που τα εν λόγω θεσμικά όργανα δεν συμφωνούν, πραγματοποιείται δεύτερη ανάγνωση, κατόπιν της οποίας το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μπορούν να προτείνουν νέες τροποποιήσεις.

Εφόσον συμφωνήσουν σχετικά με τις τροποποιήσεις, η πρόταση εγκρίνεται. Σε περι-

πτωση που τα θεσμικά όργανα δεν καταλήξουν σε συμφωνία, μια Επιτροπή Συνδιαλλαγής καταβάλλει προσπάθειες για την εξεύρεση λύσης, προτείνοντας ένα «κοινό σχέδιο».

Προτού εξεταστούν οι φάκελοι από την Επιτροπή Μόνιμων Αντιπροσώπων, επιτροπές και ομάδες εργασίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης πραγματοποιούν τις προπαρασκευαστικές τεχνικές εργασίες.

Τα θέματα που περιλαμβάνονται στη λίστα εργασιών των συνθέσεων του Συμβουλίου εξετάζονται προηγουμένως από την Επιτροπή Μόνιμων Αντιπροσώπων, ούτως ώστε να επιτευχθεί η πολιτική συμφωνία. Οι φάκελοι υποβάλλονται στο Συμβούλιο για την τελική πολιτική έγκριση.

Έχω συνειδητοποιήσει ότι η γνώση του τρόπου λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί το πρώτο βήμα προς την προώθηση νέων ιδεών και την εισήγηση δράσεων, και για το λόγο αυτό είναι σημαντικό και για εσάς τους πανεπιστημιακούς να συμμετέχετε όσο το δυνατό πιο ενεργά στη διαδικασία λήψης

αποφάσεων. Προς το συμφέρον όλων μας, οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι σχεδιασμένες με τρόπο που να ωφελούν όλα τα συμμετέχοντα μέρη.

Κατά τη διάρκεια των έξι μηνών της κυπριακής προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πλειοψηφία των επικεφαλής των ομάδων εργασίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα είναι Κύπριοι. Ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Κύπρου ή ο Αναπληρωτής Μόνιμος Αντιπρόσωπος θα προεδρεύει των συνεδριάσεων της Επιτροπής Μόνιμων Αντιπροσώπων, ενώ Κύπριοι υπουργοί θα προεδρεύουν των συνεδριάσεων του Συμβουλίου, αναλόγως των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

Η Κύπρος είναι ένα μικρό κράτος-μέλος με μικρό τομέα δημόσιας διοίκησης, το οποίο θα χειρίζεται το σύνολο των θεμάτων που υποβάλλονται για συζήτηση κατά τη διάρκεια της προεδρίας της. Η ανάληψη της προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί τεράστια ευθύνη για την Κύπρο, αλλά ταυτόχρονα και μοναδική ευκαιρία να εκπροσωπήσει με επιτυχία την Ευρωπαϊκή Ένωση και με τον τρόπο αυτό να αποδείξει την ικανότητα της χώρας ως κράτους μέλους.

Αναφορικά με τις προετοιμασίες μας εν όψει της κυπριακής προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είμαι στην ευχάριστη θέση να σας πληροφορήσω ότι το Συμβούλιο των Υπουργών ενέκρινε την περασμένη εβδομάδα συνολικό προϋπολογισμό ύψους περίπου 62 εκατομμυρίων ευρώ για τρία χρόνια (2011-2013). Το ποσό αυτό καλύπτει και την ανακαίνιση του Συνεδριακού Κέντρου, η οποία θα ολοκληρωθεί τον Ιανουάριο του 2012.

Μέσα στο πλαίσιο της έγκρισης του προϋπολογισμού, εγκρίθηκε ακόμη η πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού με σκοπό την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των Υπουργείων και της Μόνιμης Αντιπροσωπείας. Διορίστηκαν

επίσης οι Επικεφαλής των Ομάδων Εργασίας, με στόχο να έχουν εγκατασταθεί στις Βρυξέλλες περί τα τέλη Ιουνίου 2011. Σημειώθηκε ακόμη πρόοδος στην κατάρτιση του χρονοδιαγράμματος των δραστηριοτήτων. Ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση των προτάσεων των Υπουργείων που αφορούν διάφορες συναντήσεις και δραστηριότητες και αποφασίστηκε ποια και πόσα ανεπίσημα Υπουργικά Συμβούλια θα λάβουν χώρα. Καταρτίζεται επίσης πρόγραμμα πολιτιστικών εκδηλώσεων. Τέλος, υπό την αιγίδα της κυπριακής προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πραγματοποιηθούν διάφορες δραστηριότητες μη κυβερνητικών οργανισμών και ιδρυμάτων, όπως τα πανεπιστήμια.

Όσον αφορά τα θέματα επικοινωνίας, μόλις ανακοινώθηκε η πρόσκληση για υποβολή προτάσεων για την επιλογή του λογότυπου, ενώ διορίστηκαν δύο εκπρόσωποι τύπου για την προεδρία στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία. Όπως έχω ήδη αναφέρει, την ερχόμενη εβδομάδα το Συμβούλιο θα επικυρώσει το κοινό δεκαοκτάμηνο Πρόγραμμα. Το Πρόγραμμα αντικατοπτρίζει τις προτεραιότητες του Συμβουλίου για την επόμενη δεκαοκτάμηνη περίοδο και επισημαίνει τα σημαντικότερα ζητήματα τα οποία θα αντιμετωπιστούν.

Η σημασία της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας αντανακλάται επίσης στο κοινό δεκαοκτάμηνο Πρόγραμμα του Τρίο Προεδρίας. Όπως αναφέρεται στην εμβληματική πρωτοβουλία «Ένωση Καινοτομίας» στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», σε καιρούς οικονομικών περιορισμών είναι απαραίτητο η Ευρωπαϊκή Ένωση να συνεχίσει να επενδύει στην εκπαίδευση, την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία. Οι επενδύσεις αυτές πρέπει να προστατεύονται από τις περικοπές των προϋπολογισμών, ούτως ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της διάθεσης του 3% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην έρευνα και την ανάπτυξη μέχρι το 2020.

Η Κύπρος είναι ένα μικρό κράτος-μέλος με μικρό τομέα δημόσιας διοίκησης, το οποίο θα χειρίζεται το σύνολο των θεμάτων που υποβάλλονται για συζήτηση κατά τη διάρκεια της προεδρίας της.

Η έρευνα, η καινοτομία, η ανάπτυξη και η παιδεία αποτελούν τομείς πολιτικής οι οποίοι πρέπει να εξελιχθούν σε μεγαλύτερο βαθμό στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η έρευνα και η ανάπτυξη συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Τα κράτη-μέλη δεν έχουν ανακάμψει ακόμη από την οικονομική κρίση, και η καινοτομία θα έπρεπε να αποτελεί ένα μέσο αντιμετώπισης των σημαντικότερων κοινωνικών προκλήσεων, οι οποίες γίνονται ολοένα και πιο έντονες.

Η ίδρυση μιας Συνέλευσης εθνικών πανεπιστημίων μικρών κρατών μελών, όπως η Κύπρος, η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα και η Σλοβενία, μπορεί να ενδυναμώσει τη συνεργασία μεταξύ των εν λόγω κρατών μελών και να τους παρέχει τη δυνατότητα να εκφράσουν τις θέσεις τους με κοινή φωνή. Κατά τη διάρκεια των προετοιμασιών για την κυπριακή προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κύπρος συνεργάστηκε ήδη εποικοδομητικά με άλλα κράτη-μέλη, δηλαδή την Πολωνία, τη Δανία και την Ελλάδα. Θεωρούμε ότι μέσα από αυτό το φόρουμ μπορείτε να κτίσετε καινούργιες γέφυρες συνεργασίας με τα κράτη-μέλη που απαρτίζουν τη Συνέλευση.

Η Κύπρος είναι ανοικτή σε νέες συνεργασίες με άλλες χώρες, με σκοπό τη δημιουργία μίας βάσης για περαιτέρω διάδοση ιδεών και γνώσεων. Είναι πλέον ξεκάθαρο ότι οφείλουμε να επενδύσουμε στην έρευνα, την εκπαίδευση και τη καινοτομία για να επιτύχουμε την αειφόρο ανάπτυξη και την εξέλιξη των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το οικονομικό πρόγραμμα του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων

Μιχάλης Σαρρής, τέως Υπουργός Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η παγκόσμια οικονομική κρίση (i) έφερε στην επιφάνεια προϋπάρχοντα και ενδογενή διαρθρωτικά προβλήματα σε πολλές χώρες μέλη της ευρωζώνης, περιλαμβανομένων των εμμενουσών

διαφορών στην εξέλιξη του εργατικού κόστους ανά μονάδα προϊόντος και των διαφορών στις τιμές (ανταγωνιστικότητα), (ii) φανέρωσε τη ζημιά που προκλήθηκε λόγω των παραβιάσεων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της ανεπαρκούς δημοσιονομικής εξυγίανσης κατά τη διάρκεια των ετών αιχμής, και (iii) επέτεινε τις ελλείψεις στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Για την αντιμετώπιση της κρίσης και των συνεπειών της φαίνεται ότι είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα σε τρεις τομείς: (α) στο πώς πρέπει να αντιμετωπιστεί η κρίση και οι επιπτώσεις της κρίσης του δημόσιου χρέους, (β) στο πώς θα διασφαλιστεί ότι στο μέλλον η οικονομική πολιτική των κρατών-μελών θα συνάδει με τη συμμετοχή τους σε μία υγιή νομισματική ένωση και (γ) στο πώς μπορεί να βελτιωθεί η οικονομική διακυβέρνηση της ευρωζώνης για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στη χρηματοοικονομική της σταθερότητα. Όσον αφορά τον πρώτο τομέα, λαμβάνονται αυστηρά και επώδυνα μέτρα από τις χώρες που επηρεάστηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό από την κρίση του δημόσιου χρέους και από άλλες χώρες οι

οποίες δεν επιθυμούν να έχουν την ίδια τύχη, ενώ την ίδια στιγμή θεσπίστηκε ένα τεράστιο πακέτο χρηματοοικονομικής βοήθειας, κατόπιν συντονισμού μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Ως προς τον δεύτερο τομέα, αποφασιστική σημασία έχει η ενίσχυση του κώδικα ορθής πρακτικής των εθνικών κυβερνήσεων στην ευρωζώνη, η οποία πρέπει να υποστηρίζεται από καλύτερη επιτήρηση και βελτιωμένη οικονομική διακυβέρνηση, περιλαμβανομένης της δυνατότητας επιβολής κυρώσεων. Παρόλο που η άμεση μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων είναι σημαντική, η υιοθέτηση ενός ορίζοντα πολυετούς δημοσιονομικού σχεδιασμού κατά τις συζητήσεις και την κατάρτιση των προϋπολογισμών είναι πολύ σημαντικότερη. Ο σχεδιασμός αυτός πρέπει να περιλαμβάνει ένα διαφανές και συνεκτικό πλαίσιο με σαφείς και δεσμευτικούς κανόνες. Προκειμένου να αποφευχθεί μια άλλη κρίση στο μέλλον, πέρα από το ξεκάθαρο μήνυμα προς τις αγορές ομολόγων και προς άλλους οικονομικούς παράγοντες οι οποίοι επενδύουν και δημιουργούν θέσεις εργασίας ότι η εποχή της κακής δημοσιονομικής συμπεριφοράς έφτασε στο τέλος της, η μακροοικονομική σταθερότητα και οι προοπτικές για οικονομική ανάπτυξη πρέπει να θεμελιωθούν γερά πάνω στην ανταγωνιστικότητα στο πλαίσιο της ευρωζώνης. Τα αρχικά συμπτώματα του διευρυνόμενου ανταγωνιστικού χάσματος που έπληξε την ευρωζώνη θα διαφανούν μέσα από το εργατικό κόστος ανά μονάδα προϊόντος και τις διαφορές του πληθωρισμού, στο αυξανόμενο χρέος του ιδιωτικού τομέα και στις συσσωρευόμενες

τρέχουσες ανισοροπίες των λογαριασμών. Η πραγματική ζημιά στην οικονομία λαμβάνει τη μορφή εμμενουσών διαφορών στην αύξηση της παραγωγής και της απασχόλησης και στην ευημερία.

Ο τρίτος τομέας δράσης, ο οποίος σχεδιάστηκε για να διορθώσει την εικόνα της αποτυχίας της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης κατά την αντιμετώπιση της κρίσης του δημόσιου χρέους στην ευρωζώνη, αφορά τη δημιουργία ενός πλαισίου αμοιβαίας στήριξης, το οποίο είναι γνωστό ως «Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας». Σκοπός του εν λόγω μηχανισμού είναι να αντιμετωπίζει τις περιπτώσεις στις οποίες ένα κράτος-μέλος της ευρωζώνης χάνει, ή κινδυνεύει σοβαρά να χάσει, την ικανότητα να εξασφαλίζει χρηματοδότηση για τον εαυτό του με βιώσιμα επιτόκια στις κεφαλαιαγορές. Παρόλο που καθίσταται σαφές ότι ο μηχανισμός αυτός είναι αναγκαίος για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, και αυτό έχει καταδειχθεί μέσα από τη συνεχιζόμενη κρίση του δημόσιου χρέους, πρέπει να επιλυθούν διάφορα καίρια ζητήματα. Προς την κατεύθυνση αυτή λαμβάνονται θετικές πρωτοβουλίες.

Πολλά από τα λεχθέντα σε σχέση με το αναγκαίο σχέδιο δράσης των κρατών-μελών της ευρωζώνης ισχύουν και για την Κύπρο. Η δη-

Η φιλοδοξία μας να συνεχίσουμε εξελισσόμαστε ως περιφερειακό χρηματοοικονομικό κέντρο, χωρίς να υποβαθμίσουμε το σημαντικό ρόλο του διεθνώς προσανατολισμένου τραπεζικού μας τομέα στην ανάπτυξη, καθιστά επείγουσα τη δημοσιονομική εξυγίανση.

μοσιονομική κατάσταση της Κύπρου άρχισε να επιδεινώνεται σοβαρά από το 2008 και αυτό δεν μπορεί να εξηγηθεί απλά με τους όρους της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Η φιλοδοξία μας να συνεχίσουμε εξελισσόμαστε ως περιφερειακό χρηματοοικονομικό κέντρο, χωρίς να υποβαθμίσουμε το σημαντικό ρόλο του διεθνώς προσανατολισμένου τραπεζικού μας τομέα στην ανάπτυξη, καθιστά επείγουσα τη δημοσιονομική εξυγίανση. Παράλληλα, το συνετό τραπεζικό σύστημα πρέπει να βρίσκεται σε επαγρύπνηση και, εφόσον είναι απαραίτητο, να υπερκαλύψει τους στόχους του, ενώ τα ίδια τα τραπεζικά ιδρύματα πρέπει να δώσουν έμφαση στη διαφάνεια και να εφαρμόσουν αυστηρούς κανόνες κατά την παρουσίαση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων τους.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση ως μοχλός αλλαγής, ανάπτυξης και εξέλιξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Τάκης Χατζηγεωργίου, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/Αριστεράς των Πρασίνων των Βορείων Χωρών

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση θεωρείται δικαιολογημένα ένας σημαντικός μοχλός αλλαγής, ανάπτυξης και εξέλιξης. Ο ρόλος αυτός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναγνωρίζεται όχι μόνο από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και από χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Ιαπωνία, η Κίνα κ.ά. Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η αντίληψη αυτή είναι βαθιά ενσωματωμένη στην πρόσφατη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Ανεξαρτήτως των αριθμών, οφείλουμε να διατηρήσουμε υψηλή ποιότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Και για να το πράξουμε αυτό, πρέπει να διατηρήσουμε ή ακόμη και να αυξήσουμε τα διαθέσιμα μέσα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε στόχο την αύξηση του ποσοστού αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο 40% μέχρι το 2020. Η Κίνα, παράλληλα, έθεσε στόχο την αύξηση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα 195 εκατομμύρια μέχρι το 2020, αριθμός ίσος σχεδόν με το μισό του συνολικού πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα μεγέθη αυτά αντικατοπτρίζουν την επικρατούσα τάση για επένδυση σε υψηλότερο αριθμό πτυχιούχων. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους πρέπει να επενδύσουμε στη μαζικοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης· ωστόσο, για να γίνει αυτό πραγματικότητα, είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστούν κάποιες σημαντικές προκλήσεις.

Ανεξαρτήτως των αριθμών, οφείλουμε να διατηρήσουμε υψηλή ποιότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Και για να το πράξουμε αυτό, πρέπει να διατηρήσουμε ή ακόμη και να αυξήσουμε τα διαθέσιμα μέσα. Παρά την καλή φήμη των πανεπιστημίων, διάφορες μελέτες έδειξαν ότι η χώρα, ακόμη και η πόλη στην οποία βρίσκεται ένα πανεπιστήμιο, είναι παράγοντες τους οποίους οι μελλοντικοί φοιτητές υπολογίζουν προτού επιλέξουν το πανεπιστήμιο στο οποίο θα φοιτήσουν. Συνεπώς η πρωτοβουλία να δημιουργηθεί συμμαχία μεταξύ πανεπιστημίων μικρών κρατών μπορεί να συμβάλει προς την κατεύθυνση που μας ενδιαφέρει.

Η εκπαίδευση βρίσκεται στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη μιας ανταγωνιστικής, πράσινης και αειφόρου οικονομίας. Σε σχέση με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, η Επιτροπή στοχεύει στην ενεργοποίηση και τον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με τρόπο που η Ευρώπη να αποτελέσει προορισμό επιλογής για φοιτητές και ερευνητές, μέσα από ποικίλες δράσεις, όπως:

- Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIKT),
- Τις δράσεις Marie Curie (υποστήριξη της κινητικότητας για τους ερευνητές),
- Τα προγράμματα Erasmus (μαθησιακή κινητικότητα για φοιτητές και πανεπιστημιακούς).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε στόχο την αύξηση του ποσοστού αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο 40% μέχρι το 2020.

Ωστόσο, για να εφαρμοστούν όλα τα παραπάνω με επιτυχία, η Επιτροπή πρέπει να συνεργαστεί στενά με τις εθνικές αρχές, καθώς και με άλλους σχετικούς φορείς, όπως τα πανεπιστήμια, τα ερευνητικά ιδρύματα κτλ. Και εδώ ακριβώς έγκειται ο καταλυτικός ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει σε αυτή τη διαδικασία ένας Σύνδεσμος όπως αυτός που ιδρύεται σήμερα.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μέσω της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας, καθώς και μέσω άλλων πρωτοβουλιών, βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της χρηματοδότησης των νέων και της εκπαίδευσης, επενδύοντας έτσι στο μέλλον της Ευρώπης.

Σήμερα, τα μικρά κράτη αποτελούν την πλειοψηφία των κρατών που συνθέτουν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ταυτόχρονα, πρόσφατες εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησαν νέες ευκαιρίες και προκλήσεις για τα μικρά κράτη-μέλη, καθιστώντας δυνατή τη μετατροπή τους από παθητικά σε ενεργά μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτό τη ζωή των πολιτών και

συμβάλλοντας σε μια καλύτερη, μορφωμένη και πιο δίκαιη Ευρώπη.

Γεννάται λοιπόν το ερώτημα πώς μπορούν τα μικρά κράτη να επηρεάσουν την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της εκπαίδευσης. Ένας τρόπος είναι να οργανωθούμε, θέτοντας προτεραιότητες και συνάπτοντας συμπράξεις μεταξύ κρατών, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των σχετικών φορέων. Κάτι σαν αυτό που κάνετε εσείς σήμερα, δηλαδή, με την ίδρυση του Συνδέσμου των Πανεπιστημίων Μικρών Κρατών. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, πιστεύω ακράδαντα ότι η ίδρυση του Συνδέσμου μάς παρέχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσουμε στο μέγιστο αυτά που έχει να προσφέρει η Ευρώπη στον τομέα της εκπαίδευσης:

- συστηματοποιώντας αυτά που ήδη γνωρίζουμε,
- προσδιορίζοντας αυτά που χρειάζεται να γνωρίσουμε,
- χαράζοντας τις κοινές μας προσεγγίσεις ως προς τις κοινές προκλήσεις, βασιζόμενοι στις βέλτιστες πρακτικές,
- προσδιορίζοντας και στοχεύοντας σε περισσότερους πόρους προερχόμενους από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για να επιτύχουμε το σκοπό μας.

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΛΕΤΟΝΙΑΣ • LATVIA UNIVERSITY OF AGRICULTURE

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μέσω της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας, καθώς και μέσω άλλων πρωτοβουλιών, βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της χρηματοδότησης των νέων και της εκπαίδευσης, επενδύοντας έτσι στο μέλλον της Ευρώπης. Αυτό έχει τεράστια σημασία, ιδιαίτερα σε καιρούς οικονομικής κρίσης. Επιπρόσθετα, οι «Φίλοι του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας», ομάδα της οποίας είμαι μέλος, η οποία συστάθηκε από την Επιτροπή και απαρτίζεται από περιορισμένο αριθμό ευρωβουλευτών από διαφορετικές πολιτικές ομάδες και διαφορετικές επιτροπές, συνεργάζονται στενά με την Επιτροπή, εξετάζοντας νέες μορφές διακυβέρνησης και τρόπους ενδυνάμωσης του "τριγώνου της γνώσης" της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της

έρευνας και της επιχειρηματικότητας.

Στόχο σας πρέπει να αποτελέσει η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και συγκεκριμένα της Επιτρόπου κας Βασιλείου, αρμόδιας για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, την πολυγλωσσία και τη νεολαία.

Αυτό το διάστημα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταρτίζει το νέο πολυετές οικονομικό πλαίσιο για την περίοδο μετά το 2013. Η πολιτική διάσταση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων θα έχει αναμφισβήτητη σημαντική θέση σ' αυτό το νέο οικονομικό πλαίσιο. Θα ήταν συνεπώς προς όφελός σας να αναμειχθείτε σε αυτή τη συζήτηση και να ασκήσετε πίεση για την υποστήριξη δράσεων όπως η δική σας.

Οι δυνατότητες χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην κατανομή των χρηματοδοτήσεων

Αντιγόνη Παπαδοπούλου, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
Ομάδα της Προοδευτικής Συμμαχίας των Σοσιαλιστών και Δημοκρατών

Η ίδρυση του Συνδέσμου των Πανεπιστημίων Μικρών Κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU²S²) πραγματοποιείται σε χαλεπούς καιρούς

οικονομικής κρίσης, αυξανόμενης ανεργίας και αναβρασμού της κοινωνίας των πολιτών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αγωνίζεται σκληρά για να επαναπροσδιορίσει τις τακτικές της ούτως ώστε να ανταπεξέλθει στις τρέχουσες δυσκολίες και να επιτύχει τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Οι στόχοι του EU²S² είναι πράγματι φιλόδοξοι. Μεταφέρουν το μήνυμα ότι τα πανεπιστήμια των μικρών κρατών επιθυμούν να μοιραστούν τις εμπειρίες και την τεχνογνωσία τους, να καθορίσουν κοινές επιδιώξεις και στόχους, να ανταλλάξουν ιδέες και αρχές ορθών πρακτικών και να συνεργαστούν στενά για να αναπτύξουν κοινά προγράμματα και δραστηριότητες, τα οποία θα χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η προσπάθεια αυτή μεταφέρει στην Ευρωπαϊκή Ένωση το ηχηρό μήνυμα ότι δεν μπορεί να υπάρξει δημοσιονομική σύγκλιση χωρίς την επιστημονική σύγκλιση.

Είμαι βέβαιη ότι ο Σύνδεσμος EU²S² θα λειτουργήσει προς όφελος όλων, καθώς θα παρέχει ένα φόρουμ συνεργασίας και αλληλε-

γύης στα κρατικά πανεπιστήμια όλων των μικρών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσα από το οποίο θα εξαλειφθούν τα μειονεκτήματα που απορρέουν από το μικρό τους μέγεθος και θα γίνει δυνατό να συμμετέχουν πιο εποικοδομητικά στα ερευνητικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακόμη, θα αποτελέσει γέφυρα γεωγραφικής, οικονομικής και υποδομικής αλληλεπίδρασης και θα συνεισφέρει στην αποκέντρωση της έρευνας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και στη μεγαλύτερη συμμετοχή, την καλύτερη παρουσία και την αρτιότητα των ιδρυμάτων των μικρών κρατών της Ευρώπης.

Ωστόσο, για να επιτευχθούν όλοι αυτοί οι στόχοι, είναι απαραίτητο τα Πανεπιστήμια των Μικρών Κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να καθιερώσουν στενή επαφή με τη Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, η οποία ενεργεί εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στον τομέα της ανάπτυξης και της εφαρμογής της ευρωπαϊκής πολιτικής που αφορά την έρευνα και την καινοτομία, μέσω Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων-Πλαίσιο.

Στα πλαίσια τις νέας δεκαετούς οικονομικής της στρατηγικής, η Ευρωπαϊκή Ένωση τονίζει τη σημασία της έρευνας για την ανάκαμψη από την ύφεση και για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποσκοπεί στην αύξηση των δαπανών για την έρευνα στο 3% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να προσελκυστούν οι κορυφαίοι ερευνητές. Έτσι, το φόρουμ EU²S² έχει να αντιμετωπίσει την πρόκληση της

κατοχύρωσης της θέσης του στο Ευρωπαϊκό Ταμείο για την Έρευνα και την Ανάπτυξη, χρησιμοποιώντας αποτελεσματικά τα τρία κύρια χρηματοδοτικά του όργανα.

- Το Πρόγραμμα-Πλαίσιο για την Έρευνα στοχεύει συγκεκριμένα στη στήριξη/ χρηματοδότηση και την ανάπτυξη της έρευνας, με συνολικό προϋπολογισμό που υπερβαίνει τα 50 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2007-2013.
- Το Πρόγραμμα-Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία χρηματοδοτεί την καινοτομία που αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, με συνολικό προϋπολογισμό που υπερβαίνει τα 3,6 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2007-2013.
- Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής χρηματοδοτούν την πολιτική συνοχής. Σκοπός των Διαρθρωτικών Ταμείων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης – ΕΤΠΑ και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο – ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής είναι η ενίσχυση της οικονομικής, της κοινωνικής και της εδαφικής συνοχής μέσω της άμβλυνσης των διαφορών στα επίπεδα ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών και των κρατών μελών. Πολλοί θεματικοί τομείς υποστηρίζονται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, περιλαμβανομένων της έρευνας, της καινοτομίας και των επιχειρήσεων, με προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπερβαίνει τα 86 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2007-2013.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποσκοπεί στην αύξηση των δαπανών για την έρευνα στο 3% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να προσελκυστούν οι κορυφαίοι ερευνητές.

Τα ερευνητικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρκετά πολύπλοκα εκ φύσεως. Εάν εξετάσουμε προσεκτικότερα τα προγράμματα χρηματοδότησης της

Ευρωπαϊκής Ένωσης και ορισμένους από τους γενικούς τους κανόνες, θα ανακαλύψουμε ότι στην περίπτωση του Χρηματοδοτικού Προγράμματος 7, δόθηκαν επιχορηγήσεις μέσω της δημοσίευσης «προσκλήσεων για υποβολή προτάσεων», κατόπιν λεπτομερούς εξέτασης από επιτροπή αξιολογητών, οι οποίοι έλεγξαν κατά πόσο πληρούσαν τα κριτήρια επιλογής και αξιολόγησαν την ποιότητά τους. Επιχορήγηση δόθηκε στις καλύτερες προτάσεις προγραμμάτων, μέσα στα πλαίσια του συνολικού διαθέσιμου προϋπολογισμού. Όσον αφορά τα Διαρθρωτικά Ταμεία, η διαχείρισή τους είναι αποκεντρωμένη. Κάθε περιφέρεια ή κράτος μέλος αναπτύσσει λειτουργικά προγράμματα, προσαρμοσμένα στις κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Οι διαδικασίες αίτησης και τα είδη χρηματοδότησης αποφασίζονται από τη Διαχειριστική Αρχή του εκάστοτε λειτουργικού προγράμματος. Οι προτάσεις προγραμμάτων έρευνας ή καινοτομίας που υποβάλλονται σε κάποιο πρόγραμμα των Διαρθρωτικών Ταμείων αξιολογούνται βάσει της συμβολής που μπορούν να έχουν στην οικονομική ανάπτυξη του κράτους μέλους ή της περιφέρειας, καθώς και της επιστημονικής ή της τεχνολογικής τους ποιότητας. Το φόρουμ αυτό έχει ως κύριο στόχο να προσπαθήσει να εξασφαλίσει ειδικό κονδύλιο από την Ευρωπαϊκή Ένωση για όλα τα

πανεπιστήμια του Συνδέσμου, βάσει του 8ου Προγράμματος-Πλαισίου. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του 8ου Προγράμματος-Πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ενημέρωση για το πλαίσιο και η πρόταση της Επιτροπής θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2011. Επίσης, καθώς η Κύπρος θα αναλάβει την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το δεύτερο εξάμηνο του 2012, το 8ο Πρόγραμμα-Πλαίσιο θα υπογραφεί στο νησί, γεγονός το οποίο θα ήταν καλό να εκμεταλλευτείτε. Ο νεοσυσταθείς Σύνδεσμος πρέπει λοιπόν να διασφαλίσει την υψηλή ποιότητα των προγραμμάτων και να απαιτήσει ισότιμη πρόσβαση και δίκαιη μεταχείριση στις χρηματοδοτήσεις, κάτι που αποτελεί μεγάλη πρόκληση για το μέλλον του.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι όργανο καίριας σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Συνεισφέρει και παρέχει συμβουλές σε μεγάλο αριθμό προγραμμάτων πολιτικής μέσα από τη διαδικασία της «συναπόφασης» ενώ παράλληλα ασκεί έλεγχο στη δράση των

κοινοτικών οργάνων. Στην πράξη, η Συνθήκη της Λισαβόνας παρέχει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την εξουσία άσκησης βέτο στο μεγαλύτερο μέρος της κοινοτικής νομοθεσίας και ενδυναμώνει το ρόλο του σε θέματα που άπτονται του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιο συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη νομοθετική διαδικασία από τότε που η Συνθήκη της Λισαβόνας αύξησε τις αρμοδιότητές του. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει πλέον το δικαίωμα «συναπόφασης» σε τουλάχιστον 80 τομείς άσκησης πολιτικής, περιλαμβανομένης της έρευνας, της καινοτομίας και της ανάπτυξης. Έχει επίσης σημαντικό ρόλο στη διαδικασία του προϋπολογισμού, καθώς αποτελεί μαζί με το Συμβούλιο των Υπουργών την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία είναι υπεύθυνη για την κατανομή του ετήσιου κοινοτικού προϋπολογισμού. Τα όργανα αυτά αποφασίζουν, παραδείγματος χάριν, το ποσό της χρηματοδότησης για την έρευνα, σε αντιδιαστολή με την υποδομή¹.

1. Ωστόσο, ούτε το ΕΚ ούτε το Συμβούλιο μπορούν να επηρεάσουν το ύψος του ετήσιου κοινοτικού προϋπολογισμού. Το ποσό καθορίζεται περιοδικά με συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ποσοστό του συνδυασμένου ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2011 ανέρχεται στα 141,9 δισεκατομμύρια.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ VILNIUS • VILNIUS UNIVERSITY

Επιπρόσθετα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκεί έλεγχο επί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και έχει κάποια εξουσία επίβλεψης των δραστηριοτήτων του Συμβουλίου των Υπουργών. Παρακολουθεί τη διαχείριση των προγραμμάτων πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να διεξάγει έρευνες και δημόσιες ακροάσεις και να υποβάλλει προφορικές και γραπτές ερωτήσεις στην Επιτροπή και το Συμβούλιο. Μέσω των 20 μόνιμων κοινοβουλευτικών επιτροπών του, οι οποίες ασχολούνται με συγκε-

κριμένα θέματα όπως η εκπαίδευση, η έρευνα, τα οικονομικά και νομισματικά θέματα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελεί καίριο παράγοντα για την έγκριση της κοινοτικής νομοθεσίας. Η Επιτροπή για τη Βιομηχανία, την Έρευνα και την Ενέργεια (ITRE), για παράδειγμα, παίζει σημαντικότερο ρόλο στη συζήτηση θεμάτων που αφορούν την έρευνα, την καινοτομία και την ανάπτυξη και είναι αρμόδια για την ερευνητική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένης της διάδοσης και της αξιοποίησης των ερευνητικών ευρημάτων.

Η έρευνα και η καινοτομία ως βασικοί άξονες του μέλλοντος της Ευρώπης

Ανδρούλλα Καμινάρá, Επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο.

Ίσως γνωρίζετε ήδη ότι η στρατηγική «Ευρώπη 2020» χαράζει την πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι το 2020, καθορίζοντας τους στόχους που πρέπει να επιτύχει η

Ευρωπαϊκή Ένωση ούτως ώστε να παραμείνει μία από τις πλέον ανταγωνιστικές οικονομίες στον κόσμο. Οι στόχοι αυτοί περιλαμβάνουν σαφείς επιδιώξεις σε σχέση με την εργασία, την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια, την εκπαίδευση, τη φτώχεια και την κοινωνική ένταξη.

Η επίτευξη των στόχων αυτών, όμως, εξαρτάται από την έρευνα και την καινοτομία, οι οποίες αποτελούν βασικούς άξονες για την κοινωνική και την οικονομική ευημερία, καθώς και για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Γι' αυτό το λόγο η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε, στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», ως στόχο την αύξηση των δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη (E&A) στο 3% του ΑΕΠ μέχρι το 2020. Ακόμη όμως απέχουμε πολύ από το εν λόγω ποσοστό, δεδομένου ότι το 2009 η επένδυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην E&A αντιστοιχούσε στο 2,01% του ΑΕΠ της.

Η κατάσταση είναι ακόμη πιο δυσχερής σε σχέση με τα μικρότερα κράτη-μέλη. Εξαιτίας του μεγέθους τους, η κινητοποίηση πόρων και η χορήγηση κονδυλίων για την E&A καθίσταται συχνά δυσκολότερη. Το 2009, η E&A στην Κύπρο αντιστοιχούσε στο 0,5% του ΑΕΠ. Στη Μάλτα αντιστοιχούσε στο 0,55% του ΑΕΠ. Στη Λετονία αντιστοιχούσε στο

0,46%, στη Λιθουανία στο 0,84%, στο Λουξεμβούργο στο 1,68% και στην Εσθονία στο 1,42% του ΑΕΠ.

Σ' αυτόν τον αγώνα για την E&A, η Ευρωπαϊκή Ένωση παρείχε ένα ισχυρό όπλο: το 7ο Πρόγραμμα-Πλαίσιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη. Πιθανώς σας είναι γνωστό ως 7ΠΠ. Επιτρέψτε μου να σας το παρουσιάσω με συντομία προτού αναφερθώ στο πρόγραμμα που θα το διαδεχτεί το 2014. Στρέφοντας την προσοχή της προς το μέλλον, η Επιτροπή δημοσίευσε το 2011 μια Πράσινη Βίβλο που αφορούσε το μελλοντικό πρόγραμμα-πλαίσιο, του οποίου ως κύριοι στόχοι παρουσιάζονταν:

- Η αποσαφήνιση των στόχων και ο τρόπος μετατροπής τους στις υποστηριζόμενες δραστηριότητες, διατηρώντας ταυτόχρονα την ελαστικότητα απόκρισης σε αναδυόμενες ανάγκες πολιτικής.
- Η μείωση της πολυπλοκότητας.
- Η αύξηση της προστιθέμενης αξίας, η προώθηση της ενεργοποίησης πόρων και η αποφυγή της επανάληψης και του κατακερματισμού. Η χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να παρέχει μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, να αυξήσει την κινητήριο δύναμή της για την ενεργοποίηση άλλων δημόσιων και ιδιωτικών πόρων και να χρησιμοποιηθεί πιο αποτελεσματικά, ούτως ώστε να στηρίξει τη στρατηγική της ευθυγράμμισης και της συγκέντρωσης εθνικών και περιφερειακών πόρων, με σκοπό την αποφυγή της επανάληψης και την επίτευξη εύρους και κριτικής μάζας.
- Η απλούστευση της συμμετοχής με τη

μείωση του διοικητικού φόρτου.

- Η διεύρυνση της συμμετοχής σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ενδιάμεση αξιολόγηση του ΠΠ7 υπογράμμισε την ανάγκη για περαιτέρω ενθάρρυνση της βιομηχανίας και μεγαλύτερη συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
  - Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της επίδρασης της στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην κοινωνία.
- Η Πράσινη Βίβλος αποτέλεσε το έναυσμα για τη διεξαγωγή μιας ευρείας συζήτησης, και οι κύριες αντιδράσεις ήταν οι εξής:
- Υπάρχει τεράστια στήριξη της πρότασης για στενότερη σύνδεση μεταξύ έρευνας και καινοτομίας.
  - Η απλούστευση είναι θεμελιώδους σημασίας.
  - Οι συμμετέχοντες στη συζήτηση υποστηρίζουν θερμά τη στενή συσχέτιση με τις κοινωνικές προκλήσεις.
  - Είναι απολύτως απαραίτητο να διατηρηθεί η συνέχεια σε σχέση με τα τρέχοντα προγράμματα, όπως οι δράσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας και του προγράμματος Μαρία Κιουρί.
  - Υπάρχει μία επαναλαμβανόμενη απαίτηση

για μικρότερα προγράμματα και κοινοπραξίες, καθώς αυτά παρέχουν χώρο για μεγαλύτερες καινοτομίες μέσα από τα διάφορα στάδιά τους.

- Πρέπει να επιτρέπονται τόσο οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται λόγω περιέργειας όσο και οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται λόγω θεματολογίου.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει όλοι να αδράξουμε τις ευκαιρίες που προσφέρουν η έρευνα και η καινοτομία, να στηριχτούμε στα ισχυρά μας σημεία και να ενεργήσουμε άμεσα και αποτελεσματικά για να κτίσουμε το μέλλον μας, να ενισχύσουμε την ευημερία των πολιτών και να διασφαλίσουμε την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεών μας.

Η έρευνα και η καινοτομία αποτελούν βασικούς άξονες της διαδικασίας αυτής, εν τούτοις η Ευρώπη συχνά έχει χαμηλότερες επιδόσεις από τους ανταγωνιστές της σε αυτούς τους τομείς (στην Ευρωπαϊκή Ένωση-27 η ένταση της E&A αντιστοιχούσε στο 2,01% του ΑΕΠ το 2009, ενώ στις ΗΠΑ στο 2,77% [2008] και στην Ιαπωνία στο 3,44% [2007]). Ακριβώς για το λόγο αυτό ο Σύνδεσμός σας έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Συγκεντρώνοντας πόρους, βρίσκεστε σε ευνοϊκότερη θέση για να επιτύχετε τους στόχους σας και να συμβάλετε στην πρόκληση της διατήρησης της κυριαρχίας της Ευρώπης στην παγκόσμια οικονομία.

Λάβετε υπόψη ότι το 2012 η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συζητήσει το Πολυετές Οικονομικό Πλαίσιο, δηλαδή, τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα προσεχή έτη. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των θεσμικών οργάνων θα είναι δύσκολες. Γι' αυτό... βοηθήστε μας για να σας βοηθήσουμε να εξασφαλίσετε πόρους για την έρευνα και την ανάπτυξη!

Ο καίριος ρόλος της έρευνας και της καινοτομίας στην αειφόρο ανάπτυξη και την απασχόληση: η περίπτωση των μικρότερων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κυριάκος Τριανταφυλλίδης, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/Αριστεράς των Πρασίνων των Βορείων Χωρών

Οι δαπάνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία διπλασιάστηκαν κατά τη διάρκεια του τελευταίου πολυετούς οικονομικού πλαισίου και μέχρι το

2013 θα αντιστοιχούν περίπου στο 7% του προϋπολογισμού της. Αρμόδιο όργανο για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων και για τη χάραξη του στρατηγικού σχεδίου της Επιτροπής είναι η Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας. Αποστολή της είναι να αναπτύξει και να θέσει σε εφαρμογή την ευρωπαϊκή πολιτική που αφορά την έρευνα και την καινοτομία, με σκοπό να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και της πρωτοβουλίας «Ένωση Καινοτομίας».

Έτσι, η Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας στηρίζει την έρευνα και την καινοτομία μέσα από τα ευρωπαϊκά Προγράμματα-Πλαίσιο, συντονίζει και στηρίζει εθνικά και περιφερειακά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, συνεισφέρει στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας παρέχοντας τις κατάλληλες συνθήκες για την ελεύθερη κυκλοφορία ερευνητών και γνώσεων και στηρίζει σε διεθνές επίπεδο τη συνεργασία ευρωπαϊκών οργανισμών και ερευνητών. Συνεπώς, είναι θεμιτό να καθιερωθεί μια στενή σχέση μεταξύ του οργανισμού και της Γενικής Διεύθυνσης

και να πραγματοποιηθούν ενέργειες με σκοπό την ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ του ιδρύματος και διαφορετικών ευρωπαϊκών ερευνητικών οργανισμών και προγραμμάτων. Σήμερα, το 7ο Πρόγραμμα-Πλαίσιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη έχει συνολικό προϋπολογισμό που υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ. Το γεγονός αυτό αντικατοπτρίζει μια ουσιαστική αύξηση και αποτελεί σημαντικότατο εργαλείο για την κάλυψη των αναγκών της Ευρώπης σε σχέση με την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και με τη διατήρηση της ηγετικής της θέσης στην παγκόσμια οικονομία της γνώσης. Τα χρήματα αυτά δαπανούνται ως επιχορηγήσεις προς ερευνητές σε ολόκληρη την Ευρώπη και εκτός Ευρώπης, συγχρηματοδοτώντας την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και προγράμματα επίδειξης.

Τα Προγράμματα-Πλαίσιο για την έρευνα έχουν δύο στρατηγικούς στόχους:

- την ενίσχυση της επιστημονικής και τεχνολογικής βάσης της ευρωπαϊκής παραγωγής, και
- την ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε διεθνές επίπεδο και την παράλληλη προώθηση της έρευνας που υποστηρίζει την πολιτική της.

Προς υποστήριξη των πολιτικών στόχων του Προγράμματος-πλαισίου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ) αποτελεί το πρώτο ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό όργανο το οποίο

ιδρύθηκε για να στηρίζει την έρευνα αιχμής που αναλαμβάνεται από ερευνητές και εξυπηρετεί κυρίως το σκοπό της δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας. Κύριος στόχος του είναι να αναπτύξει την επιστημονική αριστεία μέσω της στήριξης και της ενθάρρυνσης των κορυφαίων, αληθινά δημιουργικών επιστημόνων και μηχανικών. Το ΕΣΕ λειτουργεί συμπληρωματικά με άλλες χρηματοδοτικές δραστηριότητες στην Ευρώπη, όπως αυτές των εθνικών οργανισμών χρηματοδότησης ερευνών, και αποτελεί εμβληματική συνιστώσα του προγράμματος «Ιδέες» του Έβδομου Προγράμματος-Πλαισίου για την Έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (7ΠΠ).

Οι επιχορηγήσεις του ΕΣΕ δίδονται κατόπιν ανοικτού διαγωνισμού σε προγράμματα των οποίων επικεφαλής είναι ερευνητές που είτε βρίσκονται στην πρώιμη φάση της σταδιοδρομίας τους είτε έχουν ήδη καθιερωθεί, ανεξαρτήτως προέλευσης, και οι οποίοι εργάζονται ή εγκαθίστανται στην Ευρώπη για να εργαστούν το μοναδικό κριτήριο για την επιλογή είναι η επιστημονική αριστεία. Σκοπός είναι να αναγνωριστούν οι καλύτερες ιδέες, καθώς και να εξασφαλιστεί μεγαλύτερο κύρος και αναγνωρισιμότητα στα

κορυφαία μυαλά της Ευρώπης, προσελκύοντας ταυτόχρονα και ταλαντούχους επιστήμονες από το εξωτερικό. Τέλος, το ΕΣΕ σκοπεύει να καταστήσει την ερευνητική βάση της Ευρώπης πιο έτοιμη να ανταποκριθεί στις ανάγκες μιας γνωσιοκεντρικής κοινωνίας και να δώσει στην Ευρώπη τις δυνατότητες που απαιτούνται στον τομέα της έρευνας αιχμής για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ) αποτελεί το πρώτο ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό όργανο το οποίο ιδρύθηκε για να στηρίζει την έρευνα αιχμής που αναλαμβάνεται από ερευνητές και εξυπηρετεί κυρίως το σκοπό της δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

Μαζί με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας, ο Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας (ΕΟΕ) είναι ένας χρηματοδοτικός φορέας ο οποίος ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να ενισχύσει την αριστεία στην έρευνα και την καινοτομία. Διαχειρίζεται μεγάλα τμήματα

του 7ου Προγράμματος-Πλαισίου για την Έρευνα, την Τεχνολογική Ανάπτυξη και τις Δραστηριότητες Επίδειξης, του κύριου, δηλαδή, πακέτου χρηματοδότησης το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες της Ευρώπης ως προς την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα στην παγκόσμια οικονομία της γνώσης.

Στόχος του Οργανισμού είναι να παρέχει επαρκείς και αποτελεσματικές υπηρεσίες στην ερευνητική κοινότητα και να στηρίζει διάφορες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οι οποίες ασχολούνται με την έρευνα και την καινοτομία. Ο ΕΟΕ δεν έχει πολιτικές αρμοδιότητες: τα θέματα που αφορούν την πολιτική που σχετίζεται με την έρευνα παραμένουν στις αρμοδιότητες των σχετικών υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ως εκτελεστικός οργανισμός, επικεντρώνεται σε δραστηριότητες διαχείρισης που του αναθέτει η Επιτροπή και ενισχύει την αποτελεσματικότητα στην κάλυψη των αναγκών της ερευνητικής κοινότητας. Ο κύριος ερευνητικός του τομέας είναι το πρόγραμμα «Μαρία Κιουρί». Οι δράσεις του «Μαρία Κιουρί» είναι ανοικτές σε όλα τα πεδία έρευνας στις ανθρωπιστικές και τις θετικές επιστήμες, με εξαίρεση αυτά που καλύπτονται από τη Συνθήκη περί της ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας. Αντί να προκαθορίζουν τους τομείς έρευνας που θα στηρίζουν ή το ύψος του ποσού που θα διατεθεί σε κάθε ερευνητικό τομέα, ακολουθούν μια προσέγγιση «από τη βάση προς την κορυφή». Η λειτουργία του ΕΟΕ μπορεί να παραταθεί αναλόγως των αποφάσεων που θα ληφθούν για τη χρηματοδότηση της έρευνας από την Ευρωπαϊκή Ένωση μετά τη λήξη του 7ου Προγράμματος-Πλαισίου.

Ένας από τους κρίσιμους στόχους του νεοσυσταθέντος Συνδέσμου είναι η εξασφάλιση χρηματοδοτικής στήριξης. Η πραγματοποίηση ενός τέτοιου στόχου μπορεί να επιτευχθεί πρωτίστως μέσω των προαναφερθέντων οργανισμών, είτε με το να

Στόχος του Οργανισμού είναι να παρέχει επαρκείς και αποτελεσματικές υπηρεσίες στην ερευνητική κοινότητα και να στηρίζει διάφορες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οι οποίες ασχολούνται με την έρευνα και την καινοτομία.

γίνετε μέλος τους είτε με το να υποβάλετε αίτηση ως υποψήφιος οργανισμός ο οποίος προωθεί την έρευνα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αναπτύσσει την κοινωνική και περιφερειακή συνοχή. Πέρα από τα ήδη υπάρχοντα προγράμματα χρηματοδότησης, ο Σύνδεσμος μπορεί να επιδιώξει να περιληφθεί στους κατευθυνόμενους φορείς χρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καθώς ο Σύνδεσμος εξυπηρετεί ευρωπαϊκούς στόχους οι οποίοι συνάδουν με τους στόχους που καθορίστηκαν από την Επιτροπή σε σχέση με την έρευνα, μπορεί να επιδιώξει να καθιερωθεί ως ευρωπαϊκός φορέας ο οποίος ειδικεύεται στην προώθηση ερευνητικών προγραμμάτων σε μικρές χώρες.

Η συμπερίληψή του στον κοινοτικό προϋπολογισμό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της κινητοποίησης ενός εκ των τριών θεσμικών οργάνων, δηλαδή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με σκοπό να περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού μία γραμμή που να αφορά ειδικά αυτό το νέο πρόγραμμα. Κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι διάφορες πολιτικές ομάδες διαδραματίζουν σημαντικότατο ρόλο στην έγκριση ή την απόρριψη των προγραμμάτων που θα συμπεριληφθούν στον κοινοτικό προϋπολογισμό. Ομοίως, τα κράτη-μέλη μπορούν να υποβάλουν προτάσεις για σχέδια προϋπολογισμού κατά τη διεξαγωγή των συζητήσεων στις σχετικές ομάδες εργασίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ PRIMORSKA • UNIVERSITY OF PRIMORSKA

του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει αποφασιστικό ρόλο στην τελική έγκριση. Επί του παρόντος υπάρχει μια σειρά από νομικά εργαλεία που εξυπηρετούν την παρουσίαση των προτάσεων αυτών. Εργαλεία όπως οι τροποποιήσεις των εκθέσεων που αφορούν τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γραπτές δηλώσεις της ολομέλειας, γραπτές ερωτήσεις προς την Επιτροπή, ακόμη και αναφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να καταδειχθούν τα οφέλη ενός τέτοιου προγράμματος. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί ως χώρος διεξαγωγής

ακροάσεων και διοργανώσεων για την ενημέρωση των πολιτικών φορέων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τα οφέλη ενός τέτοιου συνδέσμου.

Οι παραπάνω προτάσεις αποτελούν μόνο μερικά χειροπιαστά παραδείγματα σχετικά με το πώς μπορούμε να στηρίξουμε αυτή την πολλά υποσχόμενη πρωτοβουλία. Ωστόσο, η επιτυχία δεν έγκειται μόνο στη χρηματοδότηση, αλλά και στη φιλοδοξία και τις ικανότητες των πρωτοπόρων του συνδέσμου αυτού. Έχοντας αυτό υπόψη, πιστεύω ακράδαντα ότι ο νέος σύνδεσμος θα είναι απολύτως επιτυχής.

Η εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Κυριάκος Μαυρονικόλας, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
Ομάδα της Προοδευτικής Συμμαχίας των Σοσιαλιστών και των Δημοκρατών

Η Ευρώπη έχει περίπου 4000 ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με πάνω από 19 εκατομμύρια φοιτητές και 1,5 εκατομμύριο προσωπικό. Ορισμένα ευρωπαϊκά πανεπι-

στήμια συγκαταλέγονται στα καλύτερα ανά τον κόσμο, ωστόσο, συνολικά, δεν αξιοποιούνται πλήρως οι υπάρχουσες δυνατότητες. Τα προγράμματα σπουδών δεν είναι πάντα ενημερωμένα, δεν φοιτά επαρκής αριθμός νεαρών ατόμων στο πανεπιστήμιο και μεγάλος αριθμός ενηλίκων δεν έχει σπουδάσει σε πανεπιστήμιο. Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια συχνά στερούνται διαχειριστικών εργαλείων και χρηματοδότησης που να ανταποκρίνονται στις φιλοδοξίες τους. Δεδομένων των προκλήσεων αυτών, οι κυβερνήσεις και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εξετάζουν τρόπους δημιουργίας καλύτερων συνθηκών για τα πανεπιστήμια. Οι εθνικές κυβερνήσεις είναι υπεύθυνες για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και κάθε πανεπιστήμιο οργανώνει τα δικά του προγράμματα σπουδών. Παρόλα αυτά, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι παρόμοιες σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, και επομένως το όφελος της συνεργασίας μεταξύ Πανεπιστημίων είναι ξεκάθαρο.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση υψίστης ποιότητας είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της Ευρώπης ως κοινωνίας της γνώσης και για την αποτελεσματική ανταγωνιστικότητα της στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Η εκπαιδευτική πολιτική αποφασίζεται από κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ξεχωριστά,

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση ύψιστης ποιότητας είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της Ευρώπης ως κοινωνίας της γνώσης και για την αποτελεσματική ανταγωνιστικότητά της στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία.

μαζί όμως τα κράτη θέτουν κοινούς στόχους και μοιράζονται βέλτιστες πρακτικές. Επιπρόσθετα, η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί πολυάριθμα προγράμματα τα οποία επιτρέπουν στους πολίτες της να αξιοποιούν στο μέγιστο την προσωπική τους εξέλιξη και τις οικονομικές δυνατότητες της Ένωσης σπουδάζοντας, συμμετέχοντας σε προγράμματα κατάρτισης ή δουλεύοντας ως εθελοντές σε άλλες χώρες. Το έργο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την έρευνα πρέπει να εστιάζει σε θέματα που σχετίζονται με την αναγνώριση των προσόντων, τη δημόσια ευθύνη για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την έρευνα, τη διακυβέρνηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και με άλλους τομείς.

Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια έχουν τεράστιες δυνατότητες. Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντόπισε ορισμένες προκλήσεις τις οποίες πρέπει να αντιμετωπίσουν τα κράτη-μέλη και τα πανεπιστήμια, ούτως ώστε να εκσυγχρονιστούν και να αναδιοργανωθούν η τριτοβάθμια εκπαίδευση και η έρευνα και να μπορούν να συμμετέχουν στον παγκόσμιο ανταγωνισμό:

- Η τυποποίηση των εθνικών πανεπιστημιακών συστημάτων και ο κατακερματισμός τους σε μικρότερες δομές, οι οποίες καθιστούν τη συνεργασία σε

εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο πιο δύσκολη, αποτελούν εμπόδιο στη διαφοροποίησή τους και επηρεάζουν αρνητικά ποιότητά τους.

- Προσφέρονται πανομοιότυπα προγράμματα σπουδών σε παρόμοιους τύπους φοιτητών. Συνήθως παραμελούνται άλλα είδη κατάρτισης και άλλες ομάδες-στόχοι (εκπαιδευτικά προγράμματα μετατροπής για ενήλικες ή προγράμματα μετάβασης για άτομα τα οποία δεν ακολούθησαν τους παραδοσιακούς δρόμους εκπαίδευσης).
- Οι διοικητικοί κανονισμοί είναι δύσκαμπτοι και οι διαδικασίες αναγνώρισης των πανεπιστημιακών πτυχίων χρονοβόρες. Το πρόβλημα της μεταβιβασιμότητας των υποτροφιών ή των δανείων και των δικαιωμάτων για τη λήψη επιδομάτων αποτελεί ακόμη ένα πρόβλημα για την κινητικότητα, την κατάρτιση, την έρευνα και την εξεύρεση εργασίας σε άλλη χώρα.
- Είναι αναγκαία η ανάπτυξη ενός ανοικτού, διαδραστικού και ανταγωνιστικού ερευνητικού περιβάλλοντος, το οποίο να υπερβαίνει τα όρια των παραδοσιακών δομών.
- Τα πανεπιστήμια και οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να υποτιμούν τα οφέλη της ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ τους ή δεν έχουν προσαρμοστεί στην πρακτική αυτή. Υπάρχει έλλειψη πόρων οι οποίοι θα μπορούσαν να διασφαλίσουν μια ποιότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας στην Ευρώπη που να είναι συγκρίσιμη με αυτή των αμερικανικών πανεπιστημίων.

Ός προς το ζήτημα αυτό, τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια υστερούν στην προσέλκυση κορυφαίων ερευνητών και φοιτητών στα πλαίσια της αγοράς στην οποία ο ανταγωνισμός εντείνεται διαρκώς. Ωστόσο, πρέπει να αναπτύξουν πλήρως τις δικές τους δυνατότητες και να βρίσκονται σε θέση να το πράξουν. Ακόμα και αν μοιράζονται ορισμένες κοινές αξίες και στόχους, δεν είναι απαραίτητο

να εφαρμόσουν πανομοιότυπο μοντέλο ως προς την ισορροπία μεταξύ της εκπαίδευσης και της έρευνας, ούτε να έχουν παρόμοια προσέγγιση σε σχέση με την έρευνα ή με την κατάρτιση στον τομέα της έρευνας, ούτε να προσφέρουν παρόμοιες ακαδημαϊκές υπηρεσίες και θεματικούς τομείς. Η έρευνα πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί θεμελιώδη αποστολή σε κάθε εκπαιδευτικό σύστημα, πρέπει όμως να περιορίζεται σε μικρό αριθμό ιδρυμάτων, ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη κινητοποίηση των πόρων.

Τα πανεπιστήμια πρέπει επίσης να παρέχουν γνώσεις και δεξιότητες προσανατολισμένες στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Με άλλα λόγια, τα προσόντα των αποφοίτων πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Αυτό αφορά όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, περιλαμβανομένης της εκπαίδευσης ενηλίκων. Η εν λόγω προσέγγιση πρέπει να είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις της δια βίου μάθησης. Τα καινοτόμα προγράμματα σπουδών, οι μέθοδοι διδασκαλίας και τα προγράμματα συνεχούς ή επαναληπτικής εκπαίδευσης που καλλιεργούν γενικές και εξειδικευμένες δεξιότητες θα συμβάλουν στην κάλυψη των αναγκών αυτών. Τα πανεπιστήμια πρέπει επίσης να αναπτύξουν ένα επιχειρηματικό πνεύμα, και η πρακτική άσκηση στους χώρους της παραγωγής πρέπει να αναγνωρίζεται με τρόπο που να μπορεί να ενσωματώνεται πλήρως στα προγράμματα σπουδών. Στο πλαίσιο αυτό, η πρόσβαση στην αγορά εργασίας πρέπει να αποτελεί δείκτη της ποιότητας και της επίδοσης των πανεπιστημίων.

Η χρηματοδότηση των πανεπιστημίων πρέπει να αναθεωρηθεί με τρόπο που να καθιστά εφικτή την κατάκτηση του επιπέδου αριστείας στη διδασκαλία και την έρευνα σύμφωνα με τη Στρατηγική της Λισαβόνας, σκοπός της οποίας είναι η διάθεση του 2% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) σε ένα εκσυγχρονισμένο σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέχρι το 2010. Επιπλέον, τα

πανεπιστήμια πρέπει να αναλάβουν πλήρως το ρόλο τους στην έρευνα στην Ευρώπη αυξάνοντας τις επενδύσεις (ο στόχος είναι η επένδυση του 3% του ΑΕΠ στην έρευνα και την ανάπτυξη μέχρι το 2020). Παράλληλα, η χρηματοδότηση των φοιτητών πρέπει να τροποποιηθεί ούτως ώστε να διασφαλιστεί η δικαιότερη μεταχείρισή τους, και ειδικότερα αυτών που προέρχονται από μειονεκτικά περιβάλλοντα, ως προς την εισδοχή τους στο πανεπιστήμιο και τις ευκαιρίες επιτυχίας.

Για το λόγο αυτό, η χρηματοδότηση πρέπει να προσανατολίζεται προς τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα αντί προς τους επιδιωκόμενους πόρους. Πρέπει επίσης να προέρχεται από διάφορες πηγές και να περιλαμβάνει μεγαλύτερο ποσοστό ιδιωτικής χρηματοδότησης, ιδιαίτερα στον τομέα της έρευνας. Έτσι θα είναι απαραίτητο να επιτευχθεί καλή ισορροπία μεταξύ της βασικής χρηματοδότησης και της χρηματοδότησης που προέρχεται από προσκλήσεις για υποβολή προσφορών ή που συνδέεται με αποτελέσματα. Επίσης η δεύτερη κατηγορία χρηματοδότησης πρέπει να στηρίζεται σε δείκτες επίδοσης, ούτως ώστε να εκτιμάται με σαφήνεια η σχέση μεταξύ των επενδυμένων πόρων (εισρέοντες πόροι) και των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο (απόδοση). Με τον τρόπο αυτό, τα πανεπιστήμια θα γίνουν πιο υπεύθυνα απέναντι στην οικονομική βιωσιμότητά τους.

Η διεπιστημονικότητα και η υπερεπιστημονικότητα έχουν ζωτική σημασία για τα πανεπιστήμια, τα οποία πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες ευκαιρίες και τα νέα ζητήματα που προκύπτουν από τις τάσεις κάθε τομέα. Συνεπώς τα πανεπιστήμια θα πρέπει να επαναπροσδιορίσουν τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές τους προτεραιότητες, εστιάζοντας περισσότερο σε ερευνητικούς παρά σε επιστημονικούς τομείς. Πρέπει επίσης να ενθαρρύνουν την κινητικότητα των φοιτητών, των ερευνητών και των ερευνητικών ομάδων, ούτως ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Για το σκοπό

Τα πανεπιστήμια πρέπει να παρέχουν γνώσεις και δεξιότητες προσανατολισμένες προς τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Με άλλα λόγια, τα προσόντα των αποφοίτων πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

αυτό, τα πανεπιστήμια πρέπει να αναθεωρήσουν τις δομές και την οργάνωσή τους (διαχείριση προσωπικού, αξιολόγηση, χρηματοδότηση, διδασκαλία κτλ).

Τα πανεπιστήμια πρέπει να προωθούν τη γνώση μέσω της μεγαλύτερης συμμετοχής όλων των τμημάτων της κοινωνίας. Στα πλαίσια μιας γνωσιοκεντρικής κοινωνίας, είναι απαραίτητο για τα πανεπιστήμια να ενισχύσουν την επικοινωνία και το διάλογο με αυτούς οι οποίοι επηρεάζονται από τις δραστηριότητές τους, καθώς και με το σύνολο της κοινωνίας, μέσω της διοργάνωσης συνεδρίων, ημερών ανοικτών θυρών και φόρουμ. Έτσι, θα αποκτήσουν αξιοπιστία και θα προσελκύσουν περισσότερες επενδύσεις. Πρέπει επίσης να παρέχουν ευκαιρίες για τη δια βίου μάθηση.

Ακόμη, τα πανεπιστήμια πρέπει να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη της αριστείας. Η ελκυστικότητα των πανεπιστημίων μπορεί να ενισχυθεί με τη συγκέντρωση πόρων, την κινητικότητα και την αυξημένη ανταγωνιστικότητα. Ωστόσο, παράλληλα με την προσέλκυση ερευνητών και φοιτητών, πρέπει επίσης να καθιερώσουν ελαστικές και διαφανείς διαδικασίες πρόσληψης, να διασφαλίσουν την ανεξαρτησία της έρευνας και να προσφέρουν ελκυστικότερες προοπτικές σταδιοδρομίας. Η αριστεία προϋποθέτει επίσης την προτίμηση συγκεκριμένων τομέων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει πολιτική υποστήριξη με την ανοικτή μέθοδο συντονισμού, την οποία χρησιμοποιούν τα κράτη-μέλη. Η μέθοδος αυτή επιτρέπει τον προσδιορισμό και τη διάδοση ορθών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει πολιτική υποστήριξη με την ανοικτή μέθοδο συντονισμού, την οποία χρησιμοποιούν τα κράτη-μέλη. Η μέθοδος αυτή επιτρέπει τον προσδιορισμό και τη διάδοση ορθών πρακτικών και παρέχει στήριξη στην επιδίωξη αποτελεσματικότερων πανεπιστημιακών συστημάτων από τα κράτη-μέλη.

πρακτικών και παρέχει στήριξη στην επιδίωξη αποτελεσματικότερων πανεπιστημιακών συστημάτων από τα κράτη-μέλη. Μπορεί επίσης να παρέχει χρηματοδότηση για την ενίσχυση της ποιότητας και της επίδοσης των πανεπιστημίων. Η χρηματοδότηση αυτή περιλαμβάνει τα προγράμματα για την περίοδο 2007-2012 (το 7ο Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την ανάπτυξη, το Πρόγραμμα δια βίου μάθησης, το Πρόγραμμα ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας), τα Διαρθρωτικά Ταμεία, τα οποία εστιάζουν στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, και δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Τεχνολογίας, που θα επικεντρωθεί στην αριστεία, την διεπιστημονικότητα, τα δίκτυα και τη συνεργασία μεταξύ του πανεπιστημιακού και του επιχειρηματικού κόσμου, αποσκοπεί επίσης στην επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στην παρούσα ανακοίνωση. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή δίνει έμφαση στη σημασία του συντονισμού μεταξύ όλων όσων ενδιαφέρονται για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό των πανεπιστημίων. Τα κράτη-μέλη οφείλουν να λάβουν υπόψη τους τις προκλήσεις αυτές κατά την εφαρμογή των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη και την απασχόληση και των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων. Τα πανεπιστήμια πρέπει να προβούν σε στρατηγικές επιλογές για να τις αντιμετωπίσουν. Επίσης, τόσο το πρόγραμμα της Λισαβόνας όσο και το πρόγραμμα εργασιών

«Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010», παρέχουν στήριξη σε κοινοτικό επίπεδο.

Το ποσοστό πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και το επίπεδό της είναι υψηλότερο στις ΗΠΑ, τον Καναδά και τη Νότιο Κορέα. Παρά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει τον μεγαλύτερο αριθμό ερευνητών, δεν παρέχει επαρκή απασχόληση. Η τάση για ομοιομορφία των εθνικών συστημάτων συχνά ευνοεί τους σπουδαστές με τις υψηλότερες ακαδημαϊκές επιδόσεις, αποκλείοντας αυτούς που δεν συμμορφώνονται με το τυποποιημένο πρότυπο. Η κατακερματισμένη φύση του ευρωπαϊκού πανεπιστημιακού συστήματος και η απομόνωσή του από την παραγωγή επηρεάζει επίσης αρνητικά την επιχειρηματικότητα των αποφοίτων και τους κρατά σε απόσταση από την αγορά εργασίας.

Κατόπιν διαβούλευσης με τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, η Επιτροπή υπογραμμίζει την ανάγκη:

- Να διασφαλιστεί πολύ μεγαλύτερη ποικιλομορφία από τώρα και στο εξής σε σχέση με τις ομάδες-στόχους, τις μεθόδους διδασκαλίας, τα σημεία εισόδου και εξόδου, την ανάμιξη των κλάδων και των δεξιοτήτων στα προγράμματα σπουδών κτλ.
- Να καθιερωθεί μια «παιδεία αριστείας» σε όλους τους τομείς, εστιάζοντας στη χρηματοδότηση όχι μόνο των κέντρων και των δικτύων που διαπρέπουν σε ένα συγκεκριμένο κλάδο έρευνας ή κατάρτισης, αλλά και αυτών που έχουν τη δυνατότητα να διαπρέψουν· προϋπόθεση αποτελεί η υπερνίκηση της απομόνωσης και η στήριξη των λιγότερο προηγμένων περιφερειών για την κατάκτηση υψηλής ποιότητας σε συγκεκριμένους τομείς.
- Να καταστεί η διδασκαλία και η μάθηση πιο ευέλικτη και ανοικτή προς την αγορά εργασίας μέσω της πλήρους αξιοποίησης των δυνατοτήτων της τεχνολογίας της πληροφορίας και της επικοινωνίας.
- Να διευρυνθεί η πρόσβαση, να υποστηριχθεί η προσήλωση των φοιτητών στις σπουδές τους και να αυξηθούν τα επίπεδα επιτυχίας μέσω της

ΑΠΟ ΔΕΞΙΑ ΠΡΟΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑ: ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΠΡΥΤΑΝΗΣ ΚΑΘ. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ

μεγαλύτερης ποικιλίας προγραμμάτων και της αυξημένης κινητικότητας, της βελτιωμένης καθοδήγησης και της παροχής συμβουλών, της ευέλικτης πολιτικής εγγραφών και των χαμηλότερων διδάκτρων (υποτροφίες, δάνεια, διαμονή χαμηλού κόστους κτλ).

- Να διευκολυνθεί η αναγνώριση των πτυχίων.
- Να ενισχυθεί το ανθρώπινο δυναμικό των πανεπιστημίων μέσω της προώθησης ενός ευνοϊκού επαγγελματικού περιβάλλοντος που θα βασίζεται σε συγκεκριμένες ανοικτές, διαφανείς και ανταγωνιστικές διαδικασίες.
- Να δημιουργηθεί ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για τους τίτλους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ένα δίκτυο φορέων διασφάλισης της ποιότητας.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει την ποιότητα, ιδιαίτερα με το πρόγραμμα «Μαρία Κιουρί» για την ανάπτυξη της σταδιοδρομίας και της κινητικότητας των ερευνητών και στηρίζοντας το μεταδιδακτορικό πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ιδρύματος της Φλωρεντίας. Σκοπεύει επίσης να ιδρύσει ένα Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συστήνει στα κράτη-μέλη να καθιερώσουν διαφανή συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας και διασφάλισης της ποιότητας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σκοπός είναι η προσασία και η βελτίωση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών που επικρατούν σε εθνικό επίπεδο, της ευρωπαϊκής διάστασης και των διεθνών απαιτήσεων. Τα συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας και διασφάλισης της ποιότητας πρέπει να βασίζονται πάνω στις ακόλουθες αρχές:

- Αυτονομία και ανεξαρτησία των αρμόδιων οργάνων για την αξιολόγηση της ποιότητας και τη διασφάλιση της ποιότητας.
- Σύνδεση των διαδικασιών αξιολόγησης με τον τρόπο που αντιλαμβάνονται τα ιδρύματα τον εαυτό τους.
- Εσωτερική (εσωτερικός προβληματισμός) και εξωτερική (εκτίμηση εμπειρογνομόνων) αξιολόγηση.
- Συμμετοχή όλων των φορέων (διδασκτικό προσωπικό, διοικητικό προσωπικό, φοιτητές, απόφοιτοι, κοινωνικοί εταίροι, επαγγελματικοί σύνδεσμοι) και ξένων εμπειρογνομόνων.

- Δημοσίευση των εκθέσεων αξιολόγησης.

Το Συμβούλιο συστήνει στα κράτη-μέλη να διασφαλίσουν τη λήψη μέτρων παρακολούθησης σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο για να μπορέσουν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να θέσουν σε εφαρμογή τα προγράμματά τους που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας και την αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

Συστήνεται επίσης στα κράτη-μέλη να διασφαλίσουν ότι οι δημόσιες αρχές και η διοίκηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δίνουν υψηλή προτεραιότητα στη συνεχή ανταλλαγή εμπειριών με άλλα κράτη-μέλη και με διεθνείς οργανισμούς οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό.

Ακόμη, το Συμβούλιο συστήνει στα κράτη-μέλη να προωθήσουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών για την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και να ενθαρρύνουν τη δικτύωσή τους. Η συνεργασία αυτή πρέπει να αφορά:

- Την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών.
- Την εκπλήρωση των αιτημάτων για εμπειρογνομosύνη και συμβουλές από τις αρχές των κρατών-μελών και την προώθηση των επαφών με διεθνείς εμπειρογνώμονες.
- Τη στήριξη των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις διάφορες χώρες οι οποίες επιθυμούν να συνεργαστούν.

Κατά την επιδίωξη των στόχων αυτών, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σύνδεση με άλλες κοινοτικές δραστηριότητες, ιδιαίτερα στο πλαίσιο των προγραμμάτων Socrates και Leonardo da Vinci, καθώς και με το «κοινοτικό κεκτημένο» στον τομέα της αναγνώρισης των προσόντων για επαγγελματικούς σκοπούς.

Πηγές

Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2006 για περαιτέρω ευρωπαϊκή συνεργασία με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση [Επίσημη Εφημερίδα L 64/60 της 4.3.2006].

Η Επιτροπή καλείται να στηρίξει τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών για την αξιολόγηση και τον έλεγχο της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με το να περιλάβει στη διαδικασία αυτή οργανισμούς και συνδέσμους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας οι οποίοι έχουν την απαιτούμενη εμπειρία στον τομέα της αξιολόγησης και της διασφάλισης της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Της ζητείται επίσης να παρουσιάζει ανά τριετία έκθεση σχετικά με την ανάπτυξη των συστημάτων αξιολόγησης της ποιότητας και διασφάλισης της ποιότητας στα κράτη-μέλη και με τις δραστηριότητες συνεργασίας που πραγματοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα αυτό.

Η συνεργασία σε επίπεδο πολιτικής σημαίνει ουσιαστικά ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει, αναπτύσσει και εφαρμόζει προγράμματα πολιτικής στον τομέα της δια βίου μάθησης, με σκοπό να διευκολυνθεί η συνεργασία και η ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ των χωρών, δίνοντας μεγάλη έμφαση στην κινητικότητα. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από την «ανοικτή μέθοδο συντονισμού», και με την ταυτόχρονη επίδειξη σεβασμού προς ολόκληρο το φάσμα των ικανοτήτων των κρατών-μελών σε σχέση με την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Η πολιτική για την εκπαίδευση και την κατάρτιση ενδυναμώθηκε σημαντικά με την έγκριση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», του γενικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο επικεντρώνεται στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Αναγνωρίζοντας ότι η δια βίου μάθηση αποτελεί κλειδί τόσο για την απασχόληση όσο και για την ανάπτυξη, καθώς και για τη συμμετοχή όλων στην κοινωνία, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενίσχυσαν την πολιτική τους συνεργασία μέσα από το στρατηγικό πλαίσιο «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020».

Δελτίο τύπου για την επίσημη παρουσίαση του Συνδέσμου EU²S² στις Βρυξέλλες (12 Οκτωβρίου 2011)

«Θέλουμε να ανταγωνιζόμαστε σε ισότιμη βάση». Αυτό ήταν το βασικό μήνυμα που μετέφερε ο πρόεδρος του «Συνδέσμου των Πανεπιστημίων των Μικρών Κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU²S²)», Καθηγητής Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου, στην επίσημη παρουσίαση του νεοσυσταθέντος Συνδέσμου, η οποία έλαβε χώρα στις 12 Οκτωβρίου 2011 στις Βρυξέλλες.

Κατά την ενημέρωση, ο πρόεδρος του EU²S², Καθηγητής Χριστοφίδης, μαζί με δύο μέλη της Διευθύνουσας Επιτροπής, του Καθηγητή Juanito Camilleri, Πρύτανη του Πανεπιστημίου της Μάλτας, και του Καθηγητή Juras Banys, Αντιπρύτανη Έρευνας του Πανεπιστημίου του Βίλνιους, παρουσίασαν τους σκοπούς του Συνδέσμου και την πρόταση του EU²S² για ενίσχυση της μελλοντικής συμμετοχής των πανεπιστημίων των μικρών κρατών μελών στον τομέα της έρευνας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο Σύνδεσμος EU²S² ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2011 και σήμερα εκπροσωπεί 20 πανεπιστήμια από 7 χώρες με πληθυσμό έως 3,5 εκατομμύρια: την Κύπρο, την Εσθονία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, τη Μάλτα και τη Σλοβενία. Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι να εξαλειφθούν τα μειονεκτήματα που απορρέουν από το μικρό μέγεθος των συμμετεχόντων κρατών.

Το κλιμάκιο υπογράμμισε την ανάγκη για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος το οποίο θα διευκολύνει την ανταγωνιστική και πιο εποικοδομητική συμμετοχή των μικρών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα μελλοντικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, τα μέλη του EU²S²

θα συνεργάζονται για την ανταλλαγή εμπειριών, ιδεών και αρχών ορθής πρακτικής. Τα μέλη του κλιμακίου τόνισαν ότι ο EU²S² δεν αποτελεί σύνδεσμο «των μικρών ενάντια στους μεγάλους». Αυτό που επιθυμούν είναι η καλύτερη εκπροσώπηση των αναγκών των μικρότερων κρατών-μελών σε μελλοντικά ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα, περιλαμβανομένου του Ορίζοντα 2020.

Ο Σύνδεσμος EU²S² θα συντονίζει τις προσπάθειες για την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων που θα χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο EU²S² προτείνει τη σύσταση ενός ειδικού κονδυλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το οποίο θα χρησιμοποιείται σε ειδικές περιστάσεις για την κάλυψη των αναγκών των πανεπιστημίων των μικρών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «χαράσσοντας με τον τρόπο αυτό ανοδική πορεία προς την αριστεία στην έρευνα και τη διδασκαλία σε κάθε χώρα, σύμφωνα με τον τομέα στον οποίο ειδικεύεται». Επιπρόσθετα, κατά την παρουσίαση έγινε αναφορά στην ανάγκη να περιληφθούν και να συμμετέχουν ενεργά σε όλα τα κοινά προγράμματα του Προγράμματος-Πλαίσιο ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020, πανεπιστήμια μικρών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

«Τα μικρά κράτη πρέπει να έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν την κατάλληλη υποδομή για να προσελκύσουν τις μεγάλες επιχειρήσεις και τους κορυφαίους ερευνητές», επεσήμανε το κλιμάκιο. Τα μέλη του κλιμακίου τόνισαν τη σημασία της χορήγησης ειδικής στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη δημιουργία ερευνητικής υποδομής υψηλής τεχνολογίας και ανθρώπινου δυναμικού στα πλαίσια του

ΟΡΙΖΟΝΤΑ 2020. Ως προς το ζήτημα αυτό, ο Σύνδεσμος ΕΥ²Σ² προτείνει να περιληφθούν συγκεκριμένα θέματα στην πρόταση του ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020, όπως:

- Η καθιέρωση οικονομικών κινήτρων, όπως για παράδειγμα το υψηλότερο ποσοστό χρηματοδότησης για την ανάπτυξη ή την μετεγκατάσταση εταιρειών υψηλής τεχνολογίας, και η ανάπτυξη ενός κέντρου αριστείας σε κάθε μικρό κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η παροχή κινήτρων για την ίδρυση, τη μεταφορά και τη λειτουργία ευρωπαϊκών ερευνητικών μονάδων σε μικρά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η πρόσθετη χρηματοδότηση της έρευνας στον τομέα των ανθρωπιστικών επιστημών.
- Η υποστήριξη προς τα μικρά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως πιλοτικών χωρών/περιφερειών σε συνεργασία με το σύνολο των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή νέων ερευνητικών πρακτικών και άλλων καινοτομιών.
- Η χορήγηση κονδυλίων που προορίζονται για την εξυπηρέτηση ή την κάλυψη των ειδικών ερευνητικών και αναπτυξιακών αναγκών κάθε μικρού κράτους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τις συγκεκριμένες τακτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν την επιτάχυνση της περιφερειακής ανάπτυξης.

«Για να μετατραπεί η τρέχουσα τάση της “διαρροής εγκεφάλων” σε “κέρδος εγκεφάλων”, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να επενδύσει στη δημιουργία ικανοτήτων στα μικρά κράτη», υπογράμμισαν τα μέλη από την Κύπρο, τη Μάλτα και τη Λιθουανία. Τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα αυτής της πρωτοβουλίας περιλαμβάνουν:

- Μια δυνατή ερευνητική βάση στα μικρά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Μια ισχυρή βάση γνώσεων η οποία θα επηρεάσει θετικά την επιχειρηματικότητα που στηρίζεται στην ένταση της γνώσης.
- Την ανάπτυξη κέντρων αριστείας.

- Την ανάπτυξη οικονομικών κινήτρων για την ίδρυση καινοτόμων εταιρειών υψηλής τεχνολογίας σε μικρά κράτη μέλη.
- Την ανάπτυξη και την απασχόληση, καθώς και την αύξηση της κινητικότητας των ερευνητών.

Η ενημέρωση διοργανώθηκε από κοινού από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Ευρωπαϊκό Γραφείο Κύπρου (ΕΓΚ), και έλαβε χώρα στις εγκαταστάσεις του ΕΓΚ στις Βρυξέλλες. Στην εκδήλωση συμμετείχαν πάνω από 50 άτομα, τα οποία εκπροσώπησαν τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις Μόνιμες Αντιπροσωπείες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα Πανεπιστημίων, τα Γραφεία Περιφερειακών Αντιπροσωπειών, τον επιχειρηματικό τομέα και τον τύπο.

Αυτή τη στιγμή ο Σύνδεσμος ΕΥ²Σ² ετοιμάζει την παρουσίαση των απόψεών του στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και σε μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Κατά τη διάρκεια της διήμερης επίσκεψής τους στις Βρυξέλλες, ο πρόεδρος και η Διευθύνουσα Επιτροπή του ΕΥ²Σ² (Καθηγητής Juanito Camilleri, Πρύτανης του Πανεπιστημίου της Μάλτας, Καθηγητής Richard Muscat, Αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου της Μάλτας και ο Καθηγητής Alar Karis, Πρύτανης του Πανεπιστημίου του Τάρτου) συναντήθηκαν με την Επίτροπο Ανδρούλλα Βασιλείου, τον Επίτροπο Antonio Tajani και με τον κ. Stefan Zotti, μέλος του Γραφείου του Επιτρόπου Hahn.

Η Επίτροπος Βασιλείου, η οποία είναι αρμόδια για τα θέματα της Εκπαίδευσης, του Πολιτισμού, της Νεολαίας και της Πολυγλωσσίας, χαιρέτισε την ιδέα για τη δημιουργία ενός κέντρου αριστείας σε κάθε μικρό κράτος και κάλεσε τους εκπροσώπους του ΕΥ²Σ² να εξετάσουν την προοπτική της συμμετοχής τους τόσο στις υπάρχουσες όσο και στις μελλοντικές Κοινότητες Γνώσης και Καινοτομίας (ΚΓΚ) του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIKT).

Κάθε ΚΓΚ αποτελεί έναν συνεταιρισμό

ΕΠΙΣΗΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΥ²S² ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

υψηλής ολοκλήρωσης και δημιουργικότητας με κίνητρο την αριστεία, ο οποίος συνενώνει τους τομείς της εκπαίδευσης, της τεχνολογίας, της έρευνας, των επιχειρήσεων και της επιχειρηματικότητας, με σκοπό την παραγωγή νέων καινοτομιών και νέων προτύπων καινοτομίας, τα οποία θα εμπνεύσουν άλλους για να μιμηθούν το παράδειγμά της. ΤΟ ΕΙΚΤ συνέστησε τις τρεις πρώτες ΚΓΚ τον Δεκέμβριο του 2009: Climate KIC (έμφαση στην κλιματική αλλαγή), EIT ICT Labs (έμφαση στις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας), KIC InnoEnergy (βιώσιμη ενέργεια).

Οι ΚΓΚ έχουν αυτονομία ως προς τον καθορισμό του είδους της νομικής τους υπόστασης, την εσωτερική τους οργάνωση και τις μεθόδους εργασίας τους. Συνεπώς, η Επίτροπος Βασιλείου ενημέρωσε τα μέλη της αντιπροσωπείας ότι ακόμα και οι υπάρχουσες ΚΓΚ θα μπορούσαν να δεχθούν νέους εταίρους οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν στην πραγματοποίηση των στόχων τους. Κάθε ΚΓΚ διατηρεί κέντρα συνεγκατάστασης σε διάφορα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής

Ένωσης, και η Επίτροπος Βασιλείου αναφέρθηκε στην ανάγκη ύπαρξης ενός ΚΓΚ σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να μπορεί να θεωρηθεί μία αληθινά ευρωπαϊκή πρωτοβουλία.

Η κυρία Βασιλείου εξέφρασε την πρόθεσή της να διεξαχθεί «Συνέδριο του ΕΙΚΤ» στην Κύπρο κατά τη διάρκεια της προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο εν λόγω συνέδριο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρουσιάσει την στρατηγική για τη δομή των μελλοντικών ΚΓΚ που θα συσταθούν το 2014, σε σχέση με τα ακόλουθα θέματα: Κινητικότητα και έξυπνες πόλεις, υγιής διαβίωση, food 4 future (τροφή για το μέλλον). Κάλεσε το Σύνδεσμο ΕΥ²S² να στηρίξει το συνέδριο και να συμμετάσχει σε αυτό, καθώς φιλοδοξία της είναι «να γίνει η Κύπρος το MIT της Ευρώπης».

Στη συνάντηση με τον κ. Stefan Zotti, μέλος του Γραφείου του Επιτρόπου Hahn, ο οποίος είναι αρμόδιος για την περιφερειακή πολιτική, τα μέλη του Συνδέσμου ΕΥ²S² συζητήσαν το σχέδιο του νομοθετικού πακέτου που εγκρίθηκε στις 6 Οκτωβρίου 2011, το οποίο θα ρυθμίσει την πολιτική συνοχής για την περίοδο 2014-2020. Ο κ. Zotti παρουσίασε τα κύρια

σημεία της πρότασης και έκανε ειδική αναφορά στις νέες συμβάσεις εταιρικής σχέσης. Οι συμβάσεις εταιρικής σχέσης, οι οποίες θα συνάπτονται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, θα ορίζουν τις δεσμεύσεις για την πραγματοποίηση συγκεκριμένων ενεργειών με σκοπό την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020. Η σύμβαση εταιρικής σχέσης θα αποτελεί δεσμευτική συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών σε σχέση με τη χρήση των κονδυλίων και την επίδοσή τους. Η αποτυχία επίτευξης προόδου μπορεί να οδηγήσει σε αναστολή ή ακύρωση της χρηματοδότησης.

Έχουν οριστεί κατώτατα ποσά χρηματοδότησης για ορισμένους τομείς προτεραιότητας σε σχέση με τους οποίους έχει θέσει στόχους η Ευρωπαϊκή Ένωση. Για παράδειγμα, σε πιο προηγμένες περιοχές και σε περιφέρειες μετάβασης, τουλάχιστον το 80% των πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο θα διατεθεί για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την καινοτομία και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Για τις λιγότερο προηγμένες

περιφέρειες, το ποσό αυτό θα ανέρχεται στο 50%, αντικατοπτρίζοντας τις ευρύτερες αναπτυξιακές τους ανάγκες. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο θα ευθυγραμμιστεί πλήρως με τους στόχους και τις επιδιώξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με την απασχόληση, την εκπαίδευση και τη μείωση της φτώχειας.

Το 2013, θα ζητηθεί από κάθε κράτος μέλος να καταρτίσει σύμβαση εταιρικής σχέσης, για τους σκοπούς της οποίας θα πρέπει να αξιολογήσει τις αναπτυξιακές του ανάγκες και να καθορίσει τις εθνικές προτεραιότητές του προς υποστήριξη των Προγραμμάτων Εθνικής Μεταρρύθμισης και προς επίτευξη της στρατηγικής Ευρώπη 2020. Τα κράτη μέλη πρέπει να διαβουλευτούν με διάφορους εταίρους για την κατάρτιση των συμβάσεων εταιρικής σχέσης. Ένας κώδικας ορθής πρακτικής θα διασφαλίσει ότι οι εταίροι συμμετέχουν στην κατάρτιση, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των συμβάσεων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων με ομοιογενή τρόπο. Το σημαντικό αποτέλεσμα της συνάντησης είναι ότι ο κ. Zotti σημείωσε ότι τα πανεπιστήμια θα προστεθούν στον κατάλογο των εταίρων που αναφέρονται στον κώδικα ορθής πρακτικής.

UCY VOICE

UNIVERSITY

95.2^{FM}

**Ο ΠΙΟ
ΦΡΟΙΤΗΤΙΚΟΣ
ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ**

live

www.ucyvoice.ucy.ac.cy